БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 80 (4286).

21 АПРЕЛЬ

ЧОРШАНБА

1971 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЭНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ — СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИ ҚУДРАТЛИ ЮКСАЛТИРИШ АСОСИДА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ АНЧА ОШИРИШ ВАЗИФАСИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИЛИШИ ФИДОКОРОНА МЕҲНАТИМИЗГА БОҒЛИҚДИР. ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАННИ АМАЛГА ОШИРИШ УЧУН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИНГИЗ!

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРЛАРИ ВА НОВАТОРЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ВЦСПСДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети «Қишлоқ хўжалигидаги механизатор кадрларнинг меҳнат шароитини яхшилаш ва уларнинг доимий ишлашини таъминлаш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда уқтириладики, йирик социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар кўп жиҳатдан мураккаб техникани эгаллаган кўпдан кўп механизаторлар армияси актив меҳнатининг натижасидир. Механизатор колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришида марказий фигура бўлиб қолди.

Қишлоқ хўжалигидаги механизатор кадрларнинг меҳнат шароитини яхшилаш ва уларнинг доимий ишлашини таъминлаш мақсадида иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, ўлка ва область партия комитетлари, автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, ўлка ва область ижроия комитетлари, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Союзсельхозтехника» ҳамда СССРнинг бошқа министрликлари ва идоралари колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари, сув ва ўрмон хўжалиги корхоналари ҳамда «Сельхозтехника»ни доимий малакали механизатор кадрлар билан таъминлаш учун зарур чоралар кўрмоқлари, уларнинг меҳнатини ташкил этиш даражасини оширмоқлари, яқин икки йил ичида техника жиҳатидан асосланган ишлаб чиқариш (хизмат қилиш) нормаларига ўтмоқлари, механизаторларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш шартлари тўғрисидаги мавжуд қонунларга қатъий риоя қилинишини таъминламоқлари, шунингдек, механизаторларнинг уй-жой ва маданий-маиший шароитларини яхшиламоқлари, айни маҳалда шинам уй-жойлар, ётоқхоналар, мактабгача болалар муассасалари ва даволаш-профилактика муассасалари, дала шийпонлари, ошхоналар ва маданий-маиший аҳамиятга эга бошқа объектлар қурилишини тезлаштиришга алоҳида эътибор бермоқлари керак.

Тракторчи—машинистлар учун янги, оширилган тариф ставкалари белгиланди. СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги билан СССР Министрлар Советининг меҳнат ва иш ҳақи Давлат Комитетига механизациялашган ишлар тарификациясини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, бунда кучли ўрмаловчи тракторларда бажарилган ишлар учун янада юқорироқ разрядларни белгилаш вазифаси топширилди. Тракторчи—машинистлар учун янги тариф ставкалари 1971—1972 йилларда амалга оширилади.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари, сув хўжалиги ва «Сельхозтехника» корхоналарининг тракторчи-машинистларига (шу жумладан, трактор бригадалари, трактор-далачилик ва комплекс бригадаларнинг бошлиқ ёрдамчилари, созловчи уста сифатида ишловчилар) ушбу хўжаликда узлуксиз ишлаш стажига қараб ҳар йили ҳақ тўланадиган қўшимча отпуска берилади.

Мамлакат Европа қисмининг шимолидаги жойлар, Сибирь, Узоқ Шарқ, Қозоғистоннинг қўриқ районлари, Урал ва Волга бўйида узлуксиз иш стажи 3 йилдан ошиқ бўлса кейинги ҳар йил учун икки кундан, лекин кўпи билан 6 иш куни;

қолган районларда узлуксиз иш стажи 3 йилдан ошиқ бўлса ҳар кейинги йил учун бир иш кунидан, лекин кўпи билан 6 иш кунидан иборат қўшимча отпуска белгиланган.

Узлуксиз иш стажи учун қўшимча отпуска СССР Министрлар Советининг қарорларида илгари кўзда тутилган отпускадан ташқари берилади. 1968 йилнинг 1 январидан бошланган иш даври бояги қўшимча отпуска олишга ҳуқуқ берувчи иш стажига ҳисоб қилинсин.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари, сув хўжалиги ва «Сельхозтехника» корхоналаридаги механизациялашган ишларда банд бўлган тракторчи-машинистларнинг бутун смена мобайнида ўзларига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра бекор туришлари учун тўланадиган ҳақ шу тракторчи-машинистлардан бошқа ишларда фойдаланишнинг имконияти бўлмаган тақдирда 1971 йилнинг 1 июлидан бошлаб III разряд вақтбай тракторчи-машинист тариф ставкасининг ярми миқдорида қилиб белгиланди.

Колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналарида, сув хўжалиги ва ўрмон хўжалиги ҳамда «Сельхозтехника» корхоналарида тракторчи-машинист сифатида ишлаган кишиларнинг кексалик учун белгиланадиган пенсиялари эркаклар учун камида 20 йил ва аёллар учун камида 15 йил иш стажи ҳисобидан бўлиши ва уларнинг истакларига кўра, тракторчи-машинист сифатида суринкасига ишланган ҳар қандай 5 йил мобайнидаги ишланган ойлик ўртача иш ҳақига асосланиб ҳисоб қилиниши зарур деб топилди.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари, сув ва ўрмон хўжалиги ҳамда «Сельхозтехника» корхоналарига СССР Қуролли кучлари сафидан запасга бўшатилиб, хўжаликка механизатор сифатида ишга кирган кишиларнинг рўзғор қилиб олишлари учун тракторчи-машинистларга белгиланган III разряд вақтбай тариф ставкасининг 3 ойлиги миқдорида нафақа беришларига рухсат этилди. Бу чиқимлар хўжалик фаолиятининг натижалари ҳисобидан бўлади.

2 йил ишламаган ва ўз хоҳишига кўра (узрсиз сабаб билан) ишдан бўшаб кетиши ёки меҳнат интизомини бузганлиги учун ишни тўхтатган механизатор олган нафақасини корхонага қайтариб беришга мажбур.

Колхозларга СССР Қуролли кучларининг сафларидан запасга бўшатилиб, колхозларга механизатор сифатида ишга келган кишиларнинг рўзғор қилиб олишлари учун бояги тахлитда нафақа белгилашлари тавсия қилинди.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари, сув ва ўрмон хўжалиги ҳамда «Сельхозтехника» корхоналарининг (анча юқори қўшимча ҳақ белгиланган Сибирь, Узоқ Шарқ, Қозоғистоннинг қўриқ районлари, Урал ва Волга бўйидаги районларда жойлашган корхоналар бундан мустасно) тракторчи-машинистлари учун (шу жумладан, трактор бригадалари, трактор-далачилик ва комплекс бригадаларнинг бошлиқлари ва бошлиқ ёрдамчилари сифатида ишловчи трактор-машинистлар учун) ихтисос бўйича иш стажи учун бериладиган қўшимча ҳақ 1971 йилнинг 1 июлидан бошлаб йиллик иш ҳақи суммасининг қуйидаги миқдорича оширилади: шу хўжаликда 3 йилдан 5 йилгача узлуксиз ишлаганлар учун 8 процент, 5 йилдан 10 йилгача ишлаганлар учун 10 процент, 10 йилдан 15 йилгача ишлаганлар учун 13 процент, 15 йилдан кўп ишлаганлар учун 16 процент миқдорида оширилади.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналари, сув хўжалиги ва «Сельхозтехника» корхоналарига уй-жой қуриб олиш учун механизаторларга бериладиган қарзнинг агар механизатор ушбу хўжаликда ўз ихтисоси бўйича камида 5 йил ишлаган ва ишлаб чиқариш илғори бўлса 35 процентгача миқдорда иқтисодий рағбатлантириш фондларининг маблағлари ҳисобидан кечиб юборишларига рухсат этилди.

Колхозларга механизаторларга бериладиган қарзларнинг бир қисмини худди шу тахлитда кечиб юборишни белгилаб қўйиш тавсия этилди.

Совхоз ва колхозлардаги механизациялашган ишларда банд бўлган «Сельхозтехника» механизациялашган отрядларига ўрмон хўжалиги корхоналарининг тракторчи машинистларига совхоз ва колхозлардаги механизациялашган ишларда банд бўлган тракторчи-машинистларига совхозларнинг тракторчи-машинистлари учун белгиланган тартиб ва шартлар билан дон ва бошқа маҳсулотлар сотиш совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалиги корхоналарининг директорларига рухсат этилди, ва бундай тадбир колхозларга ҳам тавсия қилинди. Отулов-қўл меҳнатида, хўжалик ва ремонт ишларида банд бўлган тракторчи-машинистларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тартиби, шунингдек колхоз ва совхоз механизаторлари учун белгиланган ва трактор, қишлоқ хўжалик машиналарини асраганлик, улардан яхши фойдаланганлик учун мукофотлаш тартиби «Сельхозтехника» механизациялашган отрядлари билан ўрмон хўжалиги корхоналарининг тракторчи-машинистларига ҳам жорий этилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига қишлоқ хўжалиги механизаторларига сотиш учун бозор фондлари ҳисобидан енгил автомобиллар ва мотоциклларни биринчи навбатда ажратишни таъминлаш таклиф этилди.

БКПНИНГ Х СЪЕЗДИ

СОФИЯ, 20 апрель. (ТАСС махсус мухбири). Бугун Болгария Халқ Республикаси пойтахтидаги «Универсиада» залида Болгария Коммунистик партиясининг Х съезди ўз ишини бошлади.

Съездни Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси Т. Павлов кириш нутқи билан очди.

Съезд президиум, редакцион ва мандат комиссияларини якдиллик билан сайлади ҳамда съезднинг кун тартибини тасдиқлади.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари С. Тодоров съездда қатнашаётган қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг делегацияларига қарата табрик билан мурожаат қилди.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Живков Марказий Комитет ҳисобот докладини қилди.

ЧОРВАДОРЛАР РАПОРТИ

КПСС XXIV съезди Директиваларида паррандачиликни янада ривожлантириш йўллари ҳам аниқ белгилаб берилган.

Район паррандабоқарлари март ойидаёқ давлатга 453 минг дона тухум етказиб бериб, йиллик планни 100 процентдан ошириб бажарди. Тухум тайёрлаш планини тўла адо этишда «Партия XXII съезди», «Победа», Энгельс номли колхоз паррандабоқарларининг ҳиссаси катта бўлди.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида район бўрдоқибоқарлари ҳам янги мажбурият олиб ишлашаяпти. Улар йилнинг биринчи квартал планини муддатидан илгари бажариб, пландаги 416 тонна ўрнига 428 тонна семиз гўшт топширдилар. «Гулистон», «Победа», «Ленинград» колхозлари квартал планини 120—130 процентдан адо этдилар.

Димитров номли колхоз бўрдоқибоқарлари ярим йиллик планни биринчи кварталдаёқ бажариб, давлатга 440 центнердан ортиқ семиз гўшт топширишган эди.

Х. ТОЖИБОЕВ,
Оққўрғон райони.

НУРЧИЛАР ҲИММАТИ

Тошкент электр тармоқлари корхонаси коллективи шу йилнинг биринчи кварталида анча баракали меҳнат қилди. КПСС XXIV съезди шарафига олган социалистик мажбурият муваффақиятли адо қилинди.

Биринчи квартал электр энергияси реализация қилиш топшириғи муддатидан илгари — 25 мартда тўла бажарилди. Ой охиригача эса қўшимча кўплаб киловатт-соатдан ортиқ нур область шаҳарлари ва қишлоқларига узатиб берилди.

Корхона ишчи-хизматчилари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларига амалий иш билан жавоб бериш учун шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам фидокорлик кўрсатишяпти. Айниқса колхоз ва совхозларни электр энергияси билан тўхтовсиз таъминлаш, барча электр тармоқларининг авариясиз ишлашига эришиш учун барча резервлар ишга солинмоқда.

ПАРТИЯ ЧОРЛАЙДИ

1 МАЙ! Яна бир неча кундан сўнг барча қитъалардаги халқларнинг табаррук куни, империализмга қарши, тинчлик, демократия ва социализм учун курашда меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни — 1 Май тантанали равишда нишонланади. Ана шу улуғ айём арафасида жонажон Коммунистик партиямиз Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқлари эълон қилинди. Мана шу дақиқаларда планетамиз бўйлаб ана шу Чақириқларнинг илҳомбахш сўзлари тантанавор янграмоқда.

Совет кишилари учун бу йилги 1 Май алоҳида маънога, алоҳида аҳамиятга эгадир. Чунки 1971 йил майи ўзгача бир вазиятда—партиямиз ва халқимизнинг кейинги йилларда қилган жуда катта ишларига якун ясаган, бундан буёнги даврга мўлжалланган сиёсий йўлни ва илмий жиҳатдан асосланган программани ишлаб чиққан КПСС XXIV съездидан сўнг байрам қилинмоқда. Съезд коммунистик қурилишнинг, Ленин партияси, бутун совет халқи жаҳон революцион жараёнига қўшаётган улкан ҳиссанинг жаҳоншумул-тарихий аҳамиятини яққол кўрсатиб берди. Шу боисдан ҳам Чақириқлардаги партиямизнинг ҳар бир сўзи совет кишиси қалбида фахр ва ғурур, ғайрат ва шижоат, ишонч ва муҳаббат ҳисларини жўш урдирмоқда.

— Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Бутун куч-ғайратингизни КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга оширишга, тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажаришга сарфлангиз!

Барча совет кишилари сингари серқуёш республикамиз, жумладан, пойтахт областимиз меҳнаткашлари ҳам партиямиз Марказий Комитети Чақириқларини ғоятда зўр шодухуррамлик билан кутиб олдилар. Областимиз меҳнаткашлари шу кеча-кундузда съезд қарорларидан руҳланиб, ўзгача куч-ғайрат билан тер тўкмоқдалар ва меҳнатда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Корхоналарда, колхоз ва совхозларда, ижодий ташкилотларда байрамолди социалистик мусобақаси тобора авж олмоқда.

Тошкент области ва шаҳри саноатчилари шу йилнинг биринчи квартали планини муваффақиятли адо этдилар. Пойтахт қурувчилари, Чирчиқ кимёгарлари, Бекобод металлурглари, Олмалиқ despair кончилари, Оҳангарон шахтерлари мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини юксалтиришда, халқимиз моддий ва маданий турмуш даражасини оширишда қўшаётган ўз ҳиссаларини тобора кўпайтиришга ҳаракат қилмоқдалар. Шу кунларда янги беш йилликни муддатидан илгари бажариш юзасидан қимматли ташаббуслар вужудга келмоқда. Тошкент авиация заводи фрезерчиси А. А. Девятова, тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Л. П. Казанцева, «Касний водопад» экспериментал базасининг сут соғувчиси А. Чудная, Калинин районидаги «Ленин йўли» колхози меҳнаткашлари беш йиллик планни тўрт йилда бажарамиз, деб азму—қарор қилдилар.

Беш йиллик планда белгиланган буюк истиқболлар ҳар бир совет кишисини қувонтирмоқда. Шунинг учун ҳам беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ҳар биримизнинг фидокорона ишлашимизга, улуғ Ватанимизнинг равнақи йўлида завқ-шавқ билан меҳнат қилишимизга боғлиқ. «Саноат ходимлари!— дейилади КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларида,— КПСС XXIV съездининг мамлакат индустриал қудратини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш борасидаги қарорларини амалга ошириш учун курашингиз! Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг техника даражаси ва самарадорлигини кунт билан оширингиз!»

Партиямиз Чақириқларидаги илҳомбахш сўзлар қишлоқ хўжалиги ходимларимизнинг ҳам сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини ғоятда ошириб юборди. Дала меҳнатчиларимиз партиямиз улкан анжумани бўлиб ўтган бу йилни ҳар бир соҳада катта ғалабалар билан нишонлашга аҳд қилганлар.

Областимиз деҳқонлари байрамолди социалистик мусобақасини тобора авж олдириб, чигит экиш планини барвақт тугалладилар. Улар ҳозирданоқ мўл ҳосилга замин яратиб, 1971 йилда она-Ватанга 400 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш йўлида астойдил ишламоқдалар. Сабзавоткор ва чорвадорларимиз, пиллакор ва ғаллакорларимиз, шоликор ва боғбонларимиз сингари барча саҳий қалб деҳқонларимиз мўл-кўл қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш учун бутун куч-ғайратларини сафарбар этмоқдалар.

— Колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари! Дон, гўшт, сут, пахта, қанд лавлаги, картошка ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирингиз, уларнинг сифатини яхшилангиз, таннархини камайтирингиз!

Партиямиз Марказий Комитетининг Чақириқларида совет олимлари, конструкторлари, рационализаторлари, адабиёт ва санъат арбоблари, маданият, маориф, соғлиқни сақлаш, савдо, коммунал хўжалик ва бошқа кўпгина соҳа ходимлари ҳам ўз соҳаларида улкан муваффақиятларга эришишга даъват этилганлар. Партиямиз Марказий Комитети уларни совет кишиларига хизмат кўрсатишни янада яхшилашга, халқ талабини тўлароқ қондиришга, бутун куч ва қобилиятларини коммунизм қурувчиларини тарбиялаш ишига сарфлашга чақиради.

1 Майнинг қизил байроқларида «меҳнат» сўзи «тинчлик» сўзи билан чамбарчас бўлиб боғланган,— деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. Ҳозирги пайтда капитал мамлакатларида меҳнаткашларнинг жабр ва зулмга қарши, тинчлик, демократия ва социализм учун кураши ўсиб, кенгайиб бормоқда. Совет кишилари тинчликнинг нималигини билади ва унинг қадрига етади. Ленинчи Марказий Комитетимиз 1 Май Чақириқларида жаҳон халқларига қарата: Америка Қўшма Штатларидан Ҳиндихитойдаги ваҳшиёна урушни тўхтатишни, АҚШ ва унинг гумашталарининг ҳамма қўшинларини Жанубий Вьетнам, Лаос ҳамда Камбоджадан батамом ва сўзсиз олиб чиқиб кетилишини, Исроилнинг яқин Шарқдаги агрессиясига чек қўйилишини, босиб олинган араб территорияларининг дарҳол қайтариб берилишини қатъий талаб қилингиз, деб мурожаат қилинади.

Тинчлик, халқлар дўстлиги ва интернационализм принципларига содиқ бўлиб келаётган совет халқи жонажон партиямизнинг Чақириқларига сидқидилдан жавоб бериб, КПСС XXIV съезди белгилаб берган коммунистик қурилиш Программасини амалга оширишда комил ишонч билан олға бормоқда.

— Коммунизм бинокори — улуғ совет халқига шон-шарафлар!

— Тинчлик ва халқлар дўстлиги таянчи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи яшасин ва мустаҳкамланаверсин!

— Марксизм-ленинизм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида Ленин йўлидан коммунизм ғалабаси сари, олға!

Очил Умаров Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхозининг илғор механизаторларидан ҳисобланади. У бошлиқ звено бу йил ҳар гектар ҳосилдорлигини тўрт-беш центнер кўтариш учун курашмоқда. Ҳозир пахта далаларида ғўзаларга биринчи ишлов бериш бошлаб юборилди. Далада ишлар кун сайин қизғин тус олдирилмоқда. Суратда: О. Умаров. С. Остонов фотоси.

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Совет ҳукуматининг меҳмони сифатида расмий визит билан Москвага келган Финляндия бош министри Ахти Карьялайнен ўртасида 19 апрель куни Кремлда музокаралар бўлиб ўтди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган музокаралар чоғида Совет-Финляндия яхши қўшничилик муносабатларини янада мустаҳкамлаш, иккала мамлакат ўртасида иқтисодий, техникавий ва саноат миқёсидаги ҳамкорликни ривожлантириш масалалари, шунингдек ҳар иккала томонни қизиқтирувчи муҳим халқаро проблемалар юзасидан баҳамжиҳат фикрлашиб олинди.

(ТАСС).

А. Н. КОСИГИН М. РИАД БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Москвада Совет ҳукуматининг меҳмони бўлиб турган Бирлашган Араб Республикаси бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри М. Риадни 19 апрелда Кремлда қабул қилди.

Дўстона, самимий вазиятда ўтган суҳбат вақтида Яқин Шарқдаги аҳволга доир ва Исроил агрессияси оқибатларини йўқ қилиш учун курашга доир, Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюциясининг ҳамма қоидаларини бажариш асосида ана шу районда мустаҳкам тинчлик ўрнатишга доир масалалар қараб чиқилди.

М. Риад Бирлашган Араб Республикаси халқи ва ҳукуматининг Совет Иттифоқи халқи ва ҳукуматига араб халқларининг империалистик Исроил агрессиясига қарши олиб бораётган мардонавор курашида ҳар томонлама кўрсатаётган ёрдами ва мадади учун чуқур миннатдорчилигини билдирди.

(ТАСС.)

МЎЛ ҲОСИЛНИ КЎЗЛАБ

Совхозимиз миришкорлари беш йилликнинг биринчи йилида ўз зиммаларига улкан мажбуриятлар олишган. Улар давлатга пландаги 1260 тонна ўрнига 1320 тонна картошка, 6366 тонна ўрнига 6788 тонна сабзавот ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишга, жамоат чорвачилигини янада ривожлантиришга аҳд қилганлар. Далалардаги меҳнат ҳозир шу улкан мажбуриятга яраша бўлаяпти.

Деҳқонларимиз эртаги карам, бодринг, картошка, пиёз экишни ўз муддатида тамомладилар. Эндиликда қовун-тарвуз, помидор экиш ишларини ўз агротехника муддатларида олиб бормоқдалар. Назоратчилар дала ишларини соз бориши устидан доимо кўз-қулоқ бўлиб турибдилар.

Хўжалигимиз бўлимларида 6 та халқ контроли пости ташкил этилган бўлиб, уларга 56 жамоатчи бирлашган. Назоратчилардан 46 киши тажрибали коммунистлардир. Улар олдиндан тузиб олинган план асосида вақти-вақти билан рейдлар ўтказиб туришибди. Ўтган ойларда биз чорва фермаси ва устахона ишларини кўздан кечирдик. Минерал ўғитлар омборларда қандай сақланаётганлигини текширдик.

Бу рейдлар давомида баъзи нуқсонлар очиб ташланди. Рейд якунлари партия йиғилишларида муҳокама қилиниб аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланди. Натижада фермаларда озуқалардан фойдаланиш тартибга тушди, ремонт қилинаётган агрегатлар сифати яхшиланди, минерал ўғитлар исрофгарчилигига барҳам берилди. Назоратчиларимиздан С. Пўлатов, М. Усмонов, Т. Шоисломов, М. Мирзабеков каби жонкуярлар ҳар бир рейднинг малакали ўтишини таъминламоқдалар.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, ўтган йили хўжалик планни тўла бажара олмай, эл-юрт олдида уялиб қолди. Бу муваффақиятсизликдан тегишли хулосалар чиқариб олиб, ўз ишимизда кескин бурилиш ясаяпмиз. Техникадан фойдаланиш коэффициентини ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, социалистик мулкнинг даҳлсизлигини сақлаш устида алоҳида қайғираяпмиз.

Ҳеч шубҳа йўқки, деҳқонларимиз бу йил ўз сўзларининг устидан чиқиб, эл дастурхонини ноз-неъматлар билан тўкинсочин қиладилар.

Д. ЛЕМ,
Калинин районидаги 1-«Тошкент» совхози халқ контроли группасининг раиси.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА МАККАЖЎХОРИ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 20 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунлик ўсиш, учинчи стун — мавсум бошидан бери.

Ўрта Чирчиқ	0,9	96,9
Пискент	4,1	93,2
Юқори Чирчиқ	17,7	88,8
Оққўрғон	—	87,7
Янгийўл	9,6	84,3
Калинин	3,3	81,0
Бекобод	—	80,1
Бўка	1,6	76,5
Бўстонлиқ	5,9	70,2
Оржоникидзе	—	69,8
Область бўйича	3,9	84,8

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1971 ЙИЛ 16 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Ярим йиллик планга нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	Гўшт	Сут	Тухум	Жун
Оржоникидзе	84,0	49,1	76,7	53,0
Оққўрғон	83,8	61,5	197,9	33,6
Бўка	67,4	67,0	154,3	33,0
Бекобод	66,0	53,5	108,6	37,8
Калинин	62,5	53,1	40,7	8,5
Пискент	58,3	52,4	74,8	5,4
Янгийўл	53,6	51,6	180,9	19,9
Юқори Чирчиқ	52,2	64,0	91,2	4,8
Ўрта Чирчиқ	51,6	57,1	57,8	5,5
Бўстонлиқ	49,6	57,7	108,7	2,2
Тошкент тайёрлов идораси	—	—	—	107,1
Область бўйича	60,3	56,0	65,4	12,1

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 101 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ҲАСАН БОБОНИНГ МАНДАТИ

Ҳасан бобонинг шахсий архивида кўпгина ҳужжатлар қатори кичкинагина бир парча қалин қоғоз ҳам бор.

Ана шу қип-қизил қоғознинг тепасида Россия Совет Социалистик Республикасининг герби тасвири, ўртасига «делегатлик билети» ва яна «124» рақами ёзилган. Оилада бу ҳужжат ҳаммага жуда таниш. Лекин бобо уни айниқса авайлайди. Бунинг сабаби бор. У Ҳасан Шайхутдинович Сайфульмулюковга 1920 йили Советларнинг Бутунроссия VIII съездида иштирок этиш ҳуқуқини берган. Ота ўша йилларни куни кечагидек хотирлайди.

— Ҳаётимнинг энг унутилмас кунлари тарихий саккизинчи съезд билан боғланган,— деб ҳикоя қилади у.— Йигирманчи йилларда мен Уфа губерня ижроия комитети президиумининг аъзоси эдим. Ўша йили Советларнинг губерня съездида Москвага — Советларнинг Бутунроссия саккизинчи съездига борадиган 10 кишидан иборат делегация сайланди. Улар орасида мен ҳам бор эдим.

Съезд декабрь ойида Москвадаги Катта театрда ўз ишини бошлади. Делегатлар ўртасида Бутуниттифоқ Марказий ижроия комитети ва Халқ Комиссарлари Советининг фаолияти ҳақида Ленин доклад қилади деган гап тарқалди.

Мана, кутилган дақиқалар ҳам келди. Владимир Ильич театр саҳнасида пайдо бўлди. Бутун зал қувонч ва ҳаяжон тўлқинига кўмилиб кетди. Мен ГОЭЛРО сўзини илк бор ўша съездда эшитганман. Ильич ГОЭЛРО планини «Партиянинг иккинчи программаси» деб атади. Доҳийнинг «Коммунизм — Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштиришдир» деган шиорини бутун зал оёққа туриб қарши олди. Ҳар тарафдан «Ура!», «Электр бўлади!», «Ленинга ура!» деган ҳитоблар янгради.

Съезддан икки ойча илгари инглиз ёзувчиси Герберт Уэльс В. И. Ленин билан учрашган, Россиянинг гражданлар урушидан кейинги вайроналигини кўриб ҳайратланганини айтган эди. Шунда Ильич унга жавобан Бутунроссияни электрлаштириш планини айтганда, ёзувчи «Бу хомхаёллик!» деб сира-сира ишонгиси келмаганди. Лекин съездга делегат бўлиб келган оч-наҳор ишчилар, юпун кийинган мужиклар бунга қаттиқ ишонган эдилар. Чунки ўз режаларининг аниқ ва ҳаётийлигига Ленин ишонарди.

Ленин съезд ўз ишини қизғин давом эттираётган кунларнинг бирида мамлакатнинг халқаро ва ички аҳволи ҳақида сўзларкан, Россия оқгвардиячилардан деярлик тозаланиб бўлгани, энди навбат мамлакатни қайта қуришга келганини таъкидлади.

Ильич сўзини тугатар-тугатмас бизнинг делегациямиз аъзоси Риндин ўрнидан туриб президиум столига яқинлашди. Унинг қўлида асалари кутиси бўлиб, асал билан «Владимир Ильич Ленин» деб ёзилган эди. Ильич совғани мамнун бўлиб қабул қилиб олди. Шу заҳотиёқ кимнидир чақириб:

— Болаларга беринглар,— деди.

Шундан кейин доҳийнинг сафдоши Глеб Максимилианович Кржижановский ҳам сўзлади. У бутун саҳнани эгаллаган харита ёнига бориб, делегатларга қаерларда электр станциялар қурилишини кўрсатиб берди.

...Ҳасан Шайхутдинович — улуғ доҳий васиятларини ҳаётга татбиқ этиш учун жон фидо қилиб курашганлардан бири. У Советларнинг саккизинчи съездидан қайтгач, бир неча йил Бошқирдистонда ишлади, оқгвардиячиларга қарши курашди. Кейин партиянинг топшириғи билан Ўзбекистонга келди. Кўп йиллар мобайнида Алимкент пахта тозалаш заводида меҳнат қилди. Ҳозир бобо — салкам саксонда, пенсионер.

Ҳасан бобо тез-тез ёшлар даврасида бўлиб, уларга бундан ярим аср илгари Москвада кўрган-билганларини завқ-шавқ билан ҳикоя қилиб беради.

Н. СКРИПЛЕВ.

ЛЕНИНГРАД. Рус музейи залларида доҳиймизнинг ҳаёти ва ижодий фаолиятига бағишланган кўплаб экспонатлар фотосуратлар, нодир ҳужжатлар намойиш этилмоқда.

Суратда: таниқли рассом С. Ласточкиннинг «Ленин ва болалар» картинаси олдида. ТАСС фотохроникаси.

БОҒЧАЛАР ЙИЛ БЎЙИ ИШЛАСИН

Ҳамма энг яхши нарсалар келажагимиз ва орзу-умидимиз бўлган болалар учун! Партия ва ҳукуматимиз ўғил-қизларимизнинг соғлом ва қувноқ ўсиб-улғайишлари учун ниманики зарур бўлса, барчасини муҳайё қилмоқдалар.

Кейинги йилларда болалар муассасалари тармоқларини кенгайтириш ва улар ишларини яхшилаш йўлида қатор тадбирлар белгиланди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республикада жамоат мактабгача тарбия муассасаларининг аҳволи ва уни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида»ги қарори ҳам бу ғамхўрликнинг ёрқин далили бўлди. Худди шу масала юзасидан область партия комитети ва область ижроия комитети қарор қабул қилдилар.

Хўш, бу муҳим вазифа Оққўрғон райони колхоз ва совхозларида қандай бажарилмоқда? Болаларни жамоат йўли билан тарбиялаш борасидаги ютуқ ва камчиликлар нималардан иборат?

Шу мақсадда биз яқинда район хўжаликларида бўлиб, бу борадаги аҳвол билан танишдик.

...Эрталаб. «Озод» колхозининг марказий боғча биноси ёнига енгил машина келиб тўхтади. Ундан 15 чоғли ўғил-қиз тушди-да, уларни кутиб турган опажонлари бағрига отилди.

— Энди 5-участкага бориб келаман,— деди шофер.

Ҳа демай, машина қайтиб келди. Бу сафар ҳам колхозчиларнинг юздан ортиқ фарзанди олиб келинган эди. Боғчада ҳаёт қайнаб кетди. Яқинда ишга туширилган бу болалар муассасаси ҳозир колхозчиларнинг юздан ортиқ ўғил-қизини ўз бағрига олган. Колхоз (раиси Б. Сулаймонов, партия ташкилотининг секретари А. Аҳмедов) болаларнинг яхши тарбияланишлари учун ғамхўрлик қилди. Хўжалик томонидан боғча ихтиёрига бериб қўйилган енгил машина кичкинтойлар хизматида.

— Янги боғчанинг очилишидан колхозчи ота-оналар беҳад хурсанд бўлдилар,— деди мудира Х. Ортиқова.— Болаларни тарбиялаш учун ҳамма қулайликларга эгамиз.

Боғча дид билан жиҳозланган. Ўйин майдончалари ажратилган. Ҳовлида катта гулзор барпо этилган. Тарбия хоналари кичкинтойлар билан гавжум бўлади.

Районда бу хилдаги намунали болалар муассасалари анчагина. Энгельс номли, Ленин номли, Димитров номли ва бошқа бир қатор хўжаликлар шулар жумласидан. Буларда ҳам боғчалар озиқ-овқатлар билан ўз вақтида таъминлаб турилади. Сут кухнялари ташкил этилган.

Район колхоз ва совхозлари йил бошида яхши ташаббус бошлаб берган эдилар. Улар ўз территорияларида жойлашган боғчалардаги тарбияланувчиларни сут ва нон билан бепул таъминлашни ўз зиммаларига олишди. Ҳозир ҳар куни янги соғилган сут машиналарда боғчаларга элтиб берилмоқда.

Шу билан бирга хўжаликлар боғчаларни янги сабзавот ва мевалар билан таъминлаб турибдилар. Балиқ хўжалиги ходимлари ҳимматидан ҳам ҳамма хурсанд.

Ҳар бир хўжаликда йил бўйи ишлайдиган боғчалар очиш тадбирлари белгиланди. Ёз мавсумигача 16 та хўжаликда типовой боғча бинолари қуриб, ишга туширилиши лозим. Бир қатор хўжаликларда бу иш ўз вақтида сифатли бажарилди.

Шу билан бирга бу масалага айрим хўжаликлар негадир совуққонлик билан қарамоқдалар. Масалан, Войтинцев номли колхоз (раиси А. Туратов, партия ташкилотининг секретари А. Муликов)ни олиб кўрайлик. Бу ерда боғча қурилиши ёмон аҳволда. Бундан беш йил муқаддам типовой болалар муассасаси қурилиши бошланган эди. Ишга енг шимариб киришилди. Аммо, кейинчалик қурилиш оқсай бошлади. Қолган ишга қор ёғар деганларидек, ҳамон бино битказилганича йўқ. Қуйи Чирчиқ колхозлараро қурилиш бошқармаси (бошлиғи Н. Муҳамедқулов) объектни эрта-индин қўлдан чиқарамиз деб, қуруқ ваъдадан нарига ўтмаётир. Агар боғча қуриб битказилганда, ҳозир унда 140 ўғил-қиз тарбияланаётган бўлур эди.

Куйбишев номли колхоз (раиси Э. Ниёзов, партия ташкилотининг секретари Ж. Сайдаев)да ҳам бўлдик. Тўғри, хўжаликда қурилишлар олиб борилмаяпти, деб бўлмайди. Марказий боғча қурилишини бошлаб юбориш арафасида турибди. Бунинг учун 232 минг сўмлик маблағ ажратилди.

Аммо, мавжуд боғчалар ҳанузгача капитал ремонтдан чиқарилгани йўқ. Улар, дастлаб март ойида ремонт қилинган эди. Бу иш сифатсиз ва шошма-шошарлик билан бажарилгани учун комиссия боғчани қабул қилмади. Фурсат ғанимат. Тезкорлик ва оқилона иш тутилмаса, ремонт чўзилиб кетиши мумкин. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти шу ҳақда қайғуришлари керак.

Боғчаларда қабул плани ҳамон бажарилмай келаётганлигини ҳам айтиб ўтиш керак. Масалан, Войтинцев колхозининг биринчи участкасидаги боғчага 20, иккинчи участкасидаги боғчага эса икки бола қатнайди. Ваҳоланки, уларда колхозчиларнинг 140 фарзанди тарбияланиши лозим. «Ленинобод» колхозида 100 ўрнига 35 бола, «Москва» колхозида 85 ўрнига 11 бола боғчага боради. Район бўйича эса, кичкинтойларнинг қарийб 40 проценти болалар муассасаларига жалб этилмаган.

Тарбиячи кадрлар билан ишлаш юзасидан тадбирлар белгиланди. Аммо, тарбиячиларнинг кўпчилиги тажрибали эмас. Айниқса, кичик ва ўрта ёшдаги группалар тарбиячилари учун эҳтиёж сезилмоқда.

Далаларда иш қизиб кетди. Кўп болали оналарнинг унумли меҳнат қилишлари кўп жиҳатдан боғчалар фаолиятига боғлиқдир. Агар фарзандлари боғчаларга борса, кўнгиллари тўқ бўлиб, меҳнат қилаверадилар. Шунга эришиш кераки, ҳар бир бола боғча қучоғига тортилган бўлсин.

Бунинг учун хўжалик раҳбарлари, қолаберса, район халқ маорифи бўлими тадбиркорлик билан иш юритишлари лозим. Боғчаларнинг йил бўйи ишлашини таъминлаш шу куннинг муҳим вазифаси эканлигини унутмаслик даркор.

С. СОБИТОВ,
область халқ маорифи бўлимининг бош инспектори,

Ғ. ТОЖИБОЕВ,
«Мўл ҳосил учун» район газетасининг бўлим мудири.

А. АЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РЕЙДИ

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ САРИ

IV

«Партиянинг ривожланиши ва партия ички ҳаётининг айрим масалалари» темасини ўрганишда қуйидаги масалаларни қараб чиқиш мақсадга мувофиқдир.

1. КПСС XXIV съезди партия ички демократиясининг ривожланиши, партия ҳаётининг ленинча нормаларига риоя қилиш, коммунистларнинг активлигини ошириш тўғрисида.

2. Бошланғич партия ташкилотларининг ролини ошириш. Кадрларни танлаш ва тарбиялаш.

3. Партиянинг ғоявий-назарий фаолияти.

Биринчи масала ўрганилаётганда, аввало, қуйидагиларни таъкидлаб ўтиш керак. Партия жамиятнинг раҳбар, йўналтирувчи ва ташкил этувчи кучи экани ҳақидаги марксча-ленинча таълимотга амал қилиб, КПСС ўз фаолиятида ҳисобот даврида бошланғич партия ташкилотларининг ролини янада ошириш, бутун партиянинг ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг сиёсий раҳбари сифатидаги ролини ошириш йўлини ўтказиб келди.

КПСС XXIII съезди қарорларини бажариш жараёнида партия ташкилий ва ғоявий-сиёсий жиҳатдан янада мустаҳкамланди, коммунистларнинг авангардлик роли ва топширилган иш учун масъулияти ошди, партия ташкилотларининг омма билан алоқаси кенгайди ва мустаҳкамланди, партиянинг коммунистик қурилишнинг бутун жараёнига раҳбарлиги яхшиланди.

Ҳисобот даврида партия сафлари янада ўсди, унинг сифат состави яхшиланди. Шу масала ҳақида гап кетганида пропагандист тингловчиларга партиянинг социал составида ишчилар синфи етакчи ўрин эгаллашини мисоллар асосида тушунтириб бериши зарур. Съезд бу йўлни изчиллик билан ўтказиб келмоқда ҳамда партия ташкилотларини ўз сафларининг сифат составини янада яхшилашга йўналтирмоқда. КПСС XXIV съезди партия сафларининг тозалиги масаласига, партия ва давлат интизомини бузувчилар, ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб, коммунист номига доғ тушираётганларга нисбатан мурosaсиз бўлиш масаласига алоҳида эътибор берди.

Марказий Комитет кейинги йилларда партия ички демократиясини янада ривожлантириш, партия турмушининг ленинча нормаларига риоя қилиш, коммунистларнинг активлигини ошириш йўлини оғишмай ўтказиб келди. Бизнинг партиямизда коллектив раҳбарлик руҳи қарор топди, муҳим масалалар кенг демократик асосда муҳокама қилинадиган ва ҳал этиладиган бўлиб қолди.

Иккинчи масала партия фаолиятининг ҳисобот давридаги энг муҳим бўғинларини ўз ичига олади. Булар — бошланғич партия ташкилотларининг ролини ошириш, маҳаллий партия органларининг структурасини такомиллаштириш ва фаолиятини яхшилаш, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашдан иборатдир.

XXIII ва XXIV съездлар ўртасидаги даврда бошланғич партия ташкилотлари сони 45 мингга кўпайди ва 370 мингга етди.

Съезд илмий-тадқиқот институтлари, ўқув юртлари, маданий-оқартув ва даволаш муассасаларининг бошланғич партия ташкилотларига маъмуриятнинг фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқи беришни мақсадга мувофиқ, деб топди. Ана шу муассасаларда бошланғич партия ташкилотларининг роли ҳам ортди.

Съезд партия Уставига ўзгартишлар киритди. Бу ўзгартишлар съездларни чақириш, ҳисобот-сайлов конференциялари ҳамда партия комитетларига эга бўлган бошланғич партия ташкилотлари мажлисларини ўтказиш муддатига алоқадордир.

Эндиликда КПСС съездлари ва иттифоқдош республикалар Компартияларининг съездлари беш йилда бир марта чақирилади, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия конференциялари ҳар икки-уч йилда ўтказилади. Бундай муддат партия комитетлари бўлган бошланғич партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференциялари учун ҳам белгилаб қўйилди.

Съездда кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашга алоҳида эътибор берилди. Пропагандист кадрлар билан ишлашнинг ленинча принципларига тўхталиб ўтиши ҳамда съезд материаллари ва қарорлари асосида бу принцип ҳаётга қандай татбиқ этилаётгани, кадрларни тарбиялаш, ўқитиш ва жой-жойига қўйиш соҳасида партиянинг амалий кундалик фаолияти ҳақида гапириб бериши зарур.

Марксизм-ленинизм партиянинг ғоявий-назарий фаолияти, коммунистларнинг марксча-ленинча билими ва барча меҳнаткашларни коммунистик тарбиялаш даражаси қанча юқори бўлса, коммунистик қурилиш вазифалари ҳам шу қадар тез ва муваффақиятли ҳал этилади, деб таълим беради.

Бизнинг партиямиз ўзининг бутун фаолияти давомида назарияни ривожлантириш ҳамда коммунистларнинг марксча-ленинча ўқувига жуда катта аҳамият бериб келмоқда.

Партия фаолиятининг ана шу томони теманинг **учинчи масаласи** қараб чиқилаётганда кўрсатиб берилиши керак.

Ижтимоий ҳаёт ҳодисаларини, унинг асосий тенденцияларини назарий жиҳатдан идрок этиш партияга ижтимоий процессларнинг боришини олдиндан кўриш, тўғри сиёсий йўлни ишлаб чиқиш, хатолардан ва субъективистик қарорлардан холи бўлиш имконини беради.

Ҳисобот даврида партиямиз ва халқимизнинг революцион иш тажрибалари Марказий Комитет Пленумларининг қарорларида, Октябрнинг эллик йиллигига, В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигига, Карл Маркс ва Фридрих Энгельс туғилган куннинг 150 йиллигига бағишланган ҳужжатларда умумлаштириб берилди.

Бу ҳужжатлар Марказий Комитет, партия кадрлари ва илмий кадрларнинг коллектив иши самарасидир. Айниқса улуғ революциянинг доҳийси, унинг назариячиси, ишчилар синфи партиясининг ижодчиси, дунёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси бўлган В. И. Лениннинг ролини янада тўлароқ намоён этувчи фундаментал асарлар яратишга, коммунизмнинг моддий-техника базасини қуриш йўлларини конкретлаштириш, ҳозирги босқичда аграр сиёсат масалаларини ишлаб чиқишга, партиянинг назарий фаолиятига алоҳида эътибор берилди.

Коммунистик қурилишнинг назарияси ва практикаси масалаларини ишлаб чиқиш билан бир қаторда партия марксизм-ленинизм назариясини чуқур ўрганиш ва эгаллаш, бу таълимотни амалий фаолиятда усталик билан қўллашга ҳам алоҳида аҳамият бермоқда.

Шу ўринда пропагандист 1965—66 ўқув йилидан бошлаб бизда партия маорифининг қатъий системаси қўлланилгани, яъни ўқув бошланғич, ўрта ва олий босқичлардан иборат қилиб ташкил этилганини батафсил тушунтириб берса, яхшироқ бўлади.

Кейинги йилларда иқтисодий билимларни ўрганиш, раҳбар кадрлар, илмий ижодкор ва техника зиёлиларининг мунтазам ўқувини ташкил этишга қаратилган тадбирлар кўрилди.

Коммунистларнинг марксча-ленинча ўқувининг мазмуни ва методи ҳақидаги масала тушунтирилаётганда назариянинг практика билан боғланишини кучайтириш, сиёсий маориф системасини такомиллаштиришга ҳам батафсил тўхтаб ўтиш керак.

Пропагандист КПСС XXIV съезди материалларини ўрганиш қисқа мавсумий иш эмаслигини, съезд ҳужжатларини ҳар куни, ҳар томонлама ва чуқур ўрганиш, кундалик амалий фаолиятда ана шу ҳужжатларга амал қилиш зарурлигини таъкидлаб ўтиши зарур.

Давоми. Боши газетанинг 14, 15 ва 16 апрель сонларида.

АДАБИЁТЛАР

Л. И. БРЕЖНЕВ. КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездига ҳисобот доклади. IV бўлим.

КПСС Марказий Комитети ҳисобот доклади юзасидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездининг резолюцияси.

КПСС Уставига қисман ўзгартишлар киритиш тўғрисида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездининг қарори.

Ш. Р. РАШИДОВ. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Ўзбекистон Коммунистик партияси XVIII съездига ҳисоботи. IV, V бўлимлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ҳисоботи юзасидан Ўзбекистон Коммунистик партияси XVIII съездининг резолюцияси.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ МАОРИФ УЙИ.

ИВАН ШАМЯКИН, белорус адиби

„ОЛЕГ“ КЕМАСИНИНГ ТЎПЧИСИ

ИЛЬИЧ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Жанговар тревога бизни оёққа турғазди.

Замон нотинч — Донда, Волгада контрреволюция жонланиб қолган, шундоқ ёнгинамизда, Фин кўрфазида немислар ўз кучларини намойиш қилиб, сурбетларча сузиб юришган бўлса-да, бизнинг крейсеримиз кўпдан буён очиқ денгизга чиқмаган, Кронштадт рейдида турарди.

Нега тревога кўтарилдийкин? Душман қаердан ҳужум қиляпти?

Мен йирик калибрли бурун минорасига командирлик қилардим; революциядан илгари бу лавозимда лейтенант бўларди.

Тўпларнинг жангга шайлиги ҳақида маълум қилдик. Агар кема лангар ташлаб қимир этмай турган бўлса, қаёққа отамиз? Наҳотки душман Кронштадтга яқинлашиб қолган? Нима учун денгизга чиқмаётибмиз? Ўртоқлар менга шунақа саволларни ёғдириб ташлашди. Мен ҳам улардан ортиқча ҳеч нима билмасдим.

Яна тушуниб бўлмайдиган командалар эшитилди: жанговар тревогага отбой берилди, шу заҳотиёқ юқори палубада сафга туриш ҳақида сигнал бўлди, бинобарин, бунақа сигнал анчадан бери бўлмаган эди. чунки бундай саф тортиб туришни офицерлар ўйлаб чиқаришган деб ҳисоблар, митинглarga бўлса қалб даъвати, комиссарлар чақириғи билан оддийгина тўпланиб қўяқолар эдик.

Лекин ўша куни ҳеч ким эски тартиб қайтгани ҳақида чурқ этиб оғиз очмади. Қайтага революциядан олдин бўлганидан кўра тезроқ сафга турдик.

Крейсер командаси ўша кезда тўла-тўкис эмас, отрядлар фронтга жўнаган, матросларимизнинг аксарияти Питерда соқчилик хизматини ўташаётган эди. Палубада тўрт юзга яқин киши саф тортди. Чақнаган кўзлардан бетоқатликни уқиб олиш мумкин эди. Нима бўлди? Гапира қолсангчи, комиссар!

Крейсер командири, комиссар, кема комитетининг аъзолари ва гражданча кийинган нотаниш киши — афтидан, у ташвишли хабар олиб келган бўлса керак-саф қаршисида ҳар доим жанг олдидан бўладигандек жиддий тарзда эмас, аксинча ғамнок қиёфада, ўйчан туришарди.

Энг аввал комиссар гап бошлади. Унинг ҳамиша хотиржам овози бўлиниб турар, худди юзига тўққиз балли шамол келиб урилаётгандай ва у шамолдан энтикаётгандай туюлар эди.

— Матрос ўртоқлар! Оғайнилар!..— Илгари у ҳеч бизга шундай деб мурожаат қилмаган, ўзи ҳам ишчидан чиққан бўлиб, уни крейсерга заводдан юборишган эди. Бундай мурожаат бизни яна ҳам хушёр қилди.— Жаҳон буржуазияси, ички контрреволюция, калединчилар, алексеевчилар, оқ чехлар ва бошқа контра бизнинг революциямизнинг худди юрагига, Совет Россияси меҳнаткаш халқининг юрагига жароҳат етказмоқчи бўлдилар. Кеча улар ўз қонхўр қўлларини...— комиссарнинг оғзига бир нарса тиқилгандай бўлди.

— Ленинга кўтаришдими?!— бирдан қичқириб юбордим.

Саф бир қўзғалиб тушди, қаторимиз бузилиб кетди

— Ҳа, ўртоқ Ленинга. Владимир Ильич.... жаҳон революциясининг доҳийсига.

— Чўзмасангчи, комиссар! Тезроқ айт: у тирикми? — деб қичқирди матрослардан бири.

Ҳалиги нотаниш киши олдинга чиқди, қўлларини кўтариб, диққат беришга ундади:

— Ўртоқ Ленин тирик! Ҳа у тирик!

Ҳамма худди бир одамдай бараварига енгил нафас олди. Гўё «смирно» командаси берилгандай сафимиз яна тўғриланди.

Комиссар Марказий Ижроия Комитетининг расмий ахборотини ўқиб эшиттирди. Контрреволюционерларнинг фитнаси катта эди: Урицкий ўлдирилгани ҳақида биз кечаги оқшомдаёқ эшитдик, Петроград ЧКсининг ҳалок бўлган раисига кемалар мотам гудоклари билан салют беришди. Энди бўлса, бу воқеалар бир занжирга уланиб кетаётган эди.

Мен қаторда турарканман, комиссарнинг сўзларини эшитиб, ана шу занжир ҳалқаларини хаёлан боғлар, революциянинг биринчи йили рўй берган жуда кўп воқеаларни кўз олдимга келтирардим. Энг аввало мен учун бир умр унутилмас кунни эслардим.

Роппа-роса саккиз ой муқаддам Смольнийни қўриқловчи командада соқчилик хизматини ўтаётган эдим. Менинг бир эзгу орзуим бор эди: биз ўзаро энг асосий деб ҳисоблайдиган постда, яъни Совнарком Раиси Лениннинг кабинети олдидаги постда соқчилик қилгим келарди.

Айтишларича, Ленин ҳар қайси янги соқчи билан танишиб олар, суҳбатлашар экан. Бу пайтга қадар мен Ленинни фақат олисдан кўрганман — Мария саройида нутқини эшитганман, бир марта Ленин автомобилга ўтираётганини Смольний деразасидан кўриб қолганман.

Бу воқеа янги йилнинг биринчи куни рўй берди. Тушликдан кейин мен марказий подъездга соқчиликка бордим. Жуда қизиқарли жой эди, вақт тез ўтар, шу боисдан икки соқчи қўйилган бўлиб, иккови ҳам бекор туришмас эди: кўплаб турли одамлар ўтишади — пропускаларини текширасан, келиб-кетаётганларга қарайсан, уларга у-бу дейсан, вақт қандай ўтганини ҳам сезмай қоласан, киши. Ўша куни мен Путилов заводидан келган қизил гвардиячи билан бирга турардим, у ҳам менга ўхшаб ёш, сергапгина йигит экан. Келувчилар одатдагидан кам эди, эҳтимол, петроградликлар Янги йилни нишонлаётгани учун шундай бўлгандир. Бироқ Смольнийда ҳамма кишилар, халқ комиссариатларининг барчаси ишлаётган эди.

Эшик олдидаги айвончага бино коменданти ва Смольний соқчиларининг бошлиғи чиқиб келди. Бошлиқ бизга қараб деди:

— Бурунларингизни баландроқ кўтаринг, йигитлар. Ҳозир бутун дунё буржуазиясини қабул қиламиз.

Биз командиримизнинг қувноқ, ҳазилкаш одам эканлигини билардик, шунинг учун унинг сўзларини ростга йўймай, кулиб қўяқолдик.

— Қара-я, ишонишмаяпти. Буржуазия билан ошначилик қилгилари йўқ дейман,— кулди у комендантга қараб, кейин яна бизга деди:— Буржуйларда пропускалар бўлмайди, уларни биз ўртоқ комендант билан бирга олиб ўтамиз.

Мен қандайдир қизиқ воқеа рўй беришини тушундим. Дарҳақиқат, орадан бир неча дақиқа ўтгач, Смольний қаршисига байроқчали автомобиллар бирин-кетин келиб тўхтайверди.

Автомобиллардан қимматбаҳо мўйна пўстин кийиб олган мартабали жаноблар туша бошлашди. Худди бўрилардек тўда-тўда бўлиб, ўзларича нималарнидир гаплаша кетдилар.

Халқ комиссарларининг ҳаммаси соқчилар билан саломлашишди. Жаноблар эса бизга қиё ҳам боқмай ўтиб кетишди. Бироқ мен ҳар бирига кўз қирини ташлаб чиқдим. Мўйна пўстинлари менга ёқмади. Бунақа пўстинлар ичига тўппончагина эмас, пулемёт ҳам яшириб қўйиш мумкин эди.

Жаноблар кетидан эшиклар ёпилгач, қизилгвардиячи шеригим мендан сўради:

— Булар ким?

— Элчилар.

— Нима керак экан уларга?

— Ким билсин.

— Эҳтимол, ўртоқ Ленинни Янги йил билан қутлагани келишгандир?

Мен кулиб юбордим; бунча содда бўлмасанг, буржуйлардан кутган нарсангни қара-ю!

Жаноблар энди шалвайиб чиқишди, баъзилари ҳатто пўстинларининг тугмасини ҳам солмаган, ҳайратомуз бир тарзда худди ўзаро баҳслашгандек қаттиқ гапиришар эди. Улар кузатиб чиққан комендант ва соқчилар бошлиғи билан хайрлашмадилар ҳам.

— Шу ҳам маданият бўлдими? — дедим машиналар томон гап ташлаб. Командирдан бу буржуйлар нимага келишибди, деб сўрадим.

— Эшитишимча, руминлар қўшинларимизни қуршаб, фронт ревкомини қамаб қўйишибди, комиссарни ўлдиришибди. Бунга жавобан Ленин руминлар элчисини ушлаб, Петропавловскка қамаб қўйиш ҳақида буйруқ берибди. Шунинг учун элчилар румин элчисини озод қилишни талаб қилиб Лениннинг олдига келишибди.

Сменадан кейин мен соқчилар хонасига кириб ёнбошладим, постда совуқ еб қолган эканман — мудроқ босди.

Навбатчининг «тревога!» деган қаттиқ овози уйғотиб юборди. Нима бўлди? «Ўртоқ Ленинга суиқасд қилишибди», — тушунтирди флот соқчилар командасининг командири.

Мен дарров элчиларни эсладим: ўшаларнинг иши бу! Бу ҳақда дўстларимга айтган эдим, улар ҳам қўшилишди. Ахир бир тўда бўлиб, бекорга келишмаган-ку; руминни озод қилишни сўраб биттаси келса ҳам бўлаверарди. Ленин митингдан қайтаётганда машинага қараб ўқ узишгани маълум бўлганидан кейин ҳам мен барибир бу қабиҳ жиноят ўша элчилар иштирокисиз бўлмаган деб ўйладим.

Соқчиларни тревога оёққа турғизди, Смольний атрофи ва бинонинг ўзини қўриқлашни кучайтириш зарур эди, фитначилар яна нималарни кўзлаётгани номаълум эди.

Бахт кутилмаганда келиб қоларкан. Ўша тунда мен анчадан бери орзу қилиб юрган ниятимга етдим. Командир менга ва дўстим Емельян Гайдаенкога 81-хона — Совнарком Раиси кабинети жойлашган коридор қисмини қўриқлаш ҳақида буйруқ берди.

Емельян билан иккимиз учинчи қаватга қанот боғлаб учиб чиқдик. Кейин ўзимизни йўқотиб қўйдик. Коридорда, Совнарком хоналари олдида тумонат одам тўпланган эди.

Одамлар тўдасига яқин келиб, воқеа тафсилотини билиб олдик. Машинага Фонтанка кўпригида ўқ узишибди. Лениннинг ёнида Швейцария коммунисти Платтен ўтирган экан. Биринчи ўқдан кейин у Владимир Ильичнинг бошини энгаштириб қолибди. Шунда ўқ Платтеннинг бармоғига тегибди. Ўқ сал пастроққа текканида нима бўларди...

Зиналардан югуриб чиққани учун бўлса керак, халлослаб турган бир қария ховлиқиб сўради:

— Ильич қаерда?

— Совнарком йиғилишини ўтказмоқда, — жавоб берди бир аёл.

— Совнарком йиғилишини ўтказмоқда!? — У ҳайратланди, кейин қувониб кетди, енгил нафас олди, чўнтагидан рўмолчасини чиқариб кўзларини артди, сўнгра ҳаммага кулиб қаради:

— Биламан, биламан. Ҳеч қандай куч уни йўлдан тойдира олмайди. Ҳа, ҳеч қандай куч! Бизнинг Ленинимиз шунақа одам.

Мен ҳам қувониб, фахрланиб кетдим. Ҳа, бизнинг Ленинимиз шунақа одам!

Одамлар аста-секин тарқала бошлашди. Бизга ўз соқчилик вазифамизни бажариш осон бўлди.

Совнарком мажлиси анча вақт — соат ўн бирларгача давом этди. Халқ комиссарлари тарқалиб бўлишганидан кейин ҳам Ленин узоқ вақт хонасидан чиқмади.

Нимагалигини билмайман-у, лекин шу оқшом Ильич билан жуда-жуда учрашгим келар, гўё бутун ҳаётим, тақдирим шу учрашувга боғлиқдек туюларди менга. Худди қиз боладек ҳаяжонланардим: коридорда у ёқдан-бу ёққа юрар, қадамларим товушини эмас, балки юрагимнинг тепишини эшитаётгандай эдим.

Тун яримдан ўтгач, Ленин икки аёл билан бирга чиқди. Бу аёллар, кейинроқ билишимча, унинг синглиси Мария Ильинична ва протокол ёзиб борган секретарь экан.

Биз унинг чиқишини кутиб турган бўлсак ҳам, барибир, ўзимизни йўқотиб қўйдик.

Ленин бизга томон юриб келарди. Гайдаенко билан иккимиз бир-биримизга қарама-қарши коридор деворига ёпишиб турар, бу ҳолатдан ўзимиз ўнғайсизлик сезардик: ахир бизга билдирмасдан соқчилик қилишга буйруқ берилган эди-да! Бу ёғи нима бўлди!

Владимир Ильич биз билан саломлашди:

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИ СОСТАВИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

59-ЮБИЛЕЙ САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Ребровский** Дмитрий Яковлевич — монтаж бошқармаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари — **Зизикин** Константин Владимирович — тоғ-геология техникуми ходимларидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Синельникова** Нина Алексеевна «Узбекшахтострой» тресги 3-қурилиш бошқармаси касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Горячева Раиса Даниловна — керамика комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Ваққосов Аббос — норуда материаллари Облиқ карьери коммунистик ташкилотидан.

Собиров Масодиқ — «Узглавстройиндустрия» тресги 4-темир бетон буюмлари заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Андреева Татиджа Аметовна — қозонхоналар бирлашмаси дирекцияси ходимларидан.

Слатвицкая Анастасия Андреевна — «Узводоканал» тресги «Водоканал» касаба союз ташкилотидан.

Чернишева Александра Петровна — «Средазуголь» комбинати юк ортиш транспорти бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

60-ФАРҲОД САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Ибобеков** Акром Солижонович — шаҳар коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Пак** Петр Иванович — цемент комбинати касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Летова** Розалинда Дмитриевна — Фарҳод ГЭСи коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Волкова Мария Ивановна — цемент комбинати ишчилари ва хизматчиларидан.

Аввакумова Валентина Сергеевна — шаҳар халқ маорифи бўлими касаба союз ташкилотидан.

Меринова Любовь Ивановна — пахта тозалаш заводи ишчи ва хизматчиларидан.

Муродалиев Солижон — Фарҳод ГЭСи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Ҳасанов Мамадали — Фарҳод ГЭСи касаба союз ташкилотидан.

Юн Серафима Валентиновна — 103-механизациялашган кўчма колонна ишчилари ва хизматчиларидан.

61-МЕТАЛЛУРГИЯ САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Шереметов** Петр Александрович — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи завод бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Кан** Юнхен — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи, завод бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Матвеева** Надежда

(Боши 20 апрель сонда)

Ивановна — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи бошқармаси касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Григорьева Валентина Афанасьевна — қурилиш материаллари заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Пьянова Лидия Ивановна — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи темир йўл цехи касаба союз ташкилотидан.

Москвичева Елена Ивановна — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи мартен цехи ишчилари инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Ҳамроқулов Шерали — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи мартен цехи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Нуржоев Раббим — В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи мартен цехи касаба союз ташкилотидан.

Эйзельман Михаил Абрамович — «Бекабадметаллургстрой» 16-қурилиш тресги коммунистик ташкилотидан.

62-ПРОЛЕТАР САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Нагорский** Петр Моисеевич — Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати 3-цехи коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Смирнов** Юрий Александрович — Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати 3-цехи коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Останина** Раиса Андреевна — Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати 3-цехи касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Резвих Владимир Федорович — Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати 3-цехи коммунистик ташкилотидан.

Гордюшева Людмила Петровна — Ўзбекистон ленинчи коммунистик ёшлар союзи Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати 3-цехи ташкилотидан.

Орипова Маҳфуза — Ўзбекистон ленинчи коммунистик ёшлар союзи Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати 3-цехи ташкилотидан.

Агафонова Нина Михайловна — Чирчиқ шаҳар 2-автобазаси касаба союз ташкилотидан.

Зоҳидов Абдуқаҳҳор Рустамович — Чирчиқ гўшт комбинати касаба союз ташкилотидан.

Горбунова Евгения Петровна — Чирчиқ қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати касаба союз ташкилотидан.

63-ХИМЗАВОД САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Зайкин** Иван Карпович — «электрохимкомбинат» завод бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Орехова** Анна Григорьевна — «Электрохимкомбинат» 2-тозалаш цехи коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Шукшина** Валентина Ивановна — «Элетрохимкомбинат» ремонт-механика цехи касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Жуманов Абдуқаҳҳор — «Электрохимкомбинат» 3-цехи коммунистик ташкилотидан.

Зеленова Зинаида Ивановна — «Электрохимкомбинат» метан конверсияси цехи касаба союз ташкилотидан.

Соколова Диляра Одилшоевна — «Чирчикжилстрой» қурилиш бошқармаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Тарасенко Сергей Степанович — «Электрохимкомбинат» 25-ишлаб чиқариш коммунистик ташкилотидан.

Сансломов Фанил — «Электрохимкомбинат» 6-12 цехи касаба союз ташкилотидан.

Виноградов Владимир Павлович — Ўзбекистон ленинчи коммунистик ёшлар союзи «Электрохимкомбинат» 62-цехи ташкилотидан.

64-ЛЕНИН САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Аъзамов** Эргаш — «Узбекхиммаш» заводи завод бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Баталова** Наталья Григорьевна — «Узбекхиммаш» заводи завод бошқармаси ходимларидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Лоб** Александра Алексеевна — «Ғунча» тикув фабрикаси касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Ниёзова Меҳри Йўлдошевна — Чирчиқ шаҳар савдоси касаба союз ташкилотидан.

Певнев Григорий Петрович — «Узбекхиммаш» заводи механика-энергетика цехи коммунистик ташкилотидан.

Иванова Нина Николаевна — «Узбекхиммаш» заводи бичиш-тайёрлаш цехи коммунистик ташкилотидан.

Горшков Анатолий Евдокимович — «Узбекхиммаш» заводи 1-механика цехи касаба союз ташкилотидан.

Демидов Виктор Михайлович — «Узбекхиммаш» заводи инструментал цехи коммунистик ташкилотидан.

Евченко Нина Дмитриевна — «Узбекхиммаш» заводи завод бошқармаси касаба союз ташкилотидан.

65-КОМСОМОЛ САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Маслаков** Анатолий Николаевич — Чирчиқ трансформатор заводи бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Бектевирова** Марфуга Нурлаевна — Ўзбекистон ленинчи коммунистик ёшлар союзи Чирчиқ трансформатор заводи «Ширпотреб» цехи ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Жамолиддинова** Холиса Шайгардановна — Чирчиқ пойафзал фабрикаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Илёсов Владимир Ермолаевич «Чирчиксельмаш» заводи бошқармаси коммунистик ташкилотидан.

Гнатишина Мария Гавриловна — «Чирчиксельмаш» заводи 1-цехи касаба союз ташкилотидан.

Бавикина Александра Степановна — Чирчиқ пойафзал фабрикаси касаба союз ташкилотидан.

Дуняшин Иван Андреевич — Бутуниттифоқ трансформатор қурилиш институти Чирчиқ бўлими коммунистик ташкилотидан.

Бедина Татьяна Юрьевна — Чирчиқ трансформатор заводи комплект трансформатор подстанцияси цехи касаба союз ташкилотидан.

Комаров Николай Степанович — Чирчиқ индустриал техникуми касаба союз ташкилотидан.

66-ЯНГИЙЎЛ ШАҲАР САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Жумабоев** Наби — колбаса-экспериментал заводи коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Скубаков** Николай Трофимович — шаҳар ДОСААФ комитети коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Бабкова** Екатерина Стапановна — Саматик болалар касалхонаси касаба союз ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Мазитова Ҳаёт — нон заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Захарова Любовь Никифоровна — 127-ПМК касаба союз ташкилотидан.

Бердичкин Аркадий Романович — вино заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Абибуллаева Рефика — 2503-автобаза касаба союз ташкилотидан.

Гордеева Ольга Ивановна — пойафзал фабрикаси коммунистик ташкилотидан.

Усмонқулов Одил — шаҳар ижроия комитети коммунистик ташкилотидан.

67-ЗАВОД САЙЛОВ ОКРУГИ

Округ сайлов комиссиясининг раиси **Анорқулов** Аҳмаджон — кондитер-ачитқи бирлашмаси коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссияси раисининг ўринбосари **Ҳошимов** Козимжон Солижонович — шаҳар тез ёрдам станцияси ходимларидан.

Округ сайлов комиссиясининг секретари **Самсонова** Мария Петровна — ёғ-мой комбинати коммунистик ташкилотидан.

Округ сайлов комиссиясининг аъзолари:

Мухамедшин Равил Шарипович 2503-автобаза касаба союз ташкилотидан.

Аҳмедова Матлуба — колбаса экспериментал заводи, ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

Гулматова Насиба — шаҳар маиший хизмат кўрсатиш комбинати касаба союз ташкилотидан.

Смотрова Любовь Дмитриевна — ун заводи коммунистик ташкилотидан.

Мансурова Мавлуда — Ўзбекистон ленинчи коммунистик ёшлар союзи пойафзал фабрикаси ташкилотидан.

Ҳидоятов Абдувосиқ — ёғ-мой комбинати ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

(Давоми бор)

Чорва озуқасининг янги тури

Сенаж — чорва моллари озуқасининг янги тури бўлиб, кўпгина колхоз-совхозлар чорвадорларида катта қизиқиш туғдирди. Чорвадорлар шунинг учун ҳам унга эътибор бермоқдаларки, сенаж самарадорлиги, тўйимлилиги ва яхши сақланиши билан бошқа озуқалардан ажралиб туради.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти илмий ходимларининг сенаж тайёрлаш юзасидан олиб борган тажрибалари жуда яхши натижа берди. Шундан кейин областимизнинг айрим колхоз ва совхозларида чорва озуқасининг бу янги тури тайёрланган эди, амалда қувончли натижаларга эришилди. Шундай қилиб, сенаж область хўжаликларида аста-секин оммавий тус ола бошлади. Ўтган йили Оққўрғон районидаги Ленин орденли «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» тажриба хўжалиги, «Заря коммунизма» колхози, Калинин районидаги Ленин номли, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги», «Ўзбекистон», Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхозлари ва Янгийўл районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумининг чорвадорлари кўплаб миқдорда сенаж тайёрлаб, юксак хўжалик ва иқтисодий кўрсаткичларга эришдилар.

Чорва озуқасининг янги тури бўлган сенаж қандай хусусиятларга эга? Аввало шуни айтиш керакки, у тўйимлилиги, хўжалик учун арзонга тушиши, чорва молларининг маҳсулдорлигини оширишн билан бошқа озуқаларга нисбатан анча афзал бўлиб ҳисобланади. Буни қуйидаги рақамларнинг ўзи ҳам ёрқин тасдиқлай олади: силос тайёрланганда яшил озуқанинг тўйимлилик моддалари 15—20 процент, ўт-ўланлардан хашак тайёрланганда 20—25 процент камайиб кетади. Сенаж тайёрланганда эса тўйимлилик моддаларининг атиги 8—12 процентигина камаяди, холос. Айниқса, дуккакли ўсимликлардан тайёрланган сенаж юқори даражадаги тўйимли озуқа бўлиб ҳисобланади. Унинг ҳар бир килограммида 0,30—0,50 озуқа бирлиги, 50—60 грамм ҳазм қилувчи протеин, 40 миллиграммдан ортиқ каротин, 5,2 грамм кальций, 1,2 грамм фосфор бўлади. Сенажнинг тўйимлилик даражаси хашакникига нисбатан анча юқори туради. Ҳар бир килограмм қуритилган модда ҳисобига 0,78 озуқа бирлиги ва 152 грамм протеин, ҳар бир килограмм беда пичани ҳисобига эса 0,55 озуқа бирлиги ва 127 грамм протеин тўғри келади.

Дала шароитларида сенаж тайёрлаш хашак тайёрлашга нисбатан ҳар гектар ер ҳисобига қўшимча равишда 800—1000, силос тайёрлашга нисбатан 300—400 озуқа бирлигини кўпроқ ҳосил қилишга имкон беради. Бу жиҳатдан ҳам сенаж афзал ва самарали озуқа бўлиб ҳисобланади.

Маълумки, хўжаликнинг ем-хашак тайёрлашга сарфлайдиган харажатларини камайтириш муҳим аҳамиятга эгадир. Сенаж бу борада ҳам хўжаликларга қўл келади: ҳар бир центнер хашакнинг таннархи 3 сўм 71 тийинга, силоснинг таннархи 3 сўм 55 тийинга тўғри келгани ҳолда, сенажнинг таннархи 3 сўм 20 тийинга тўғри келади.

Чорва моллари озуқасининг бу янги тури ана шундай ажойиб хусусиятларга эга бўлганлиги учун ҳам колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари ҳамда чорвадорларида катта қизиқиш туғдирди. Бу йил областимиз чорвадорлари ҳаммаси бўлиб 18 минг тонна сенаж тайёрлашга қарор қилдилар. Областнинг 170 та хўжалигида ана шу янги турдаги озуқа тайёрланади.

Бу катта ишни муваффақиятли амалга ошириш ва сенаж тайёрлаш планини бажариш учун чорвадорларни, умуман ем-хашак тайёрлаш билан шуғулланувчи барча кишиларни сенаж тайёрлашнинг ўзига хос хусусиятлари билан таништирмоқ зарур.

Сенажни чорва моллари ейдиган барча турдаги ўт-ўланлардан тайёрлаш мумкин. Айниқса, ёш, майин ўт-ўланлардан тайёрлаш яхши натижа беради. Чунки, бундай ўт-ўланлар, масалан беда, йўнғичқа, дуккакли ва бошоқли ўтлар тўйимлилик моддаларига бойдир. Дуккакли ўт-ўланлар ғунчалаш даврида, бошоқлилар эса бошоқ олгунига қадар ўриб олиниб, сенаж қилинади. Пояси дағалроқ ва ҳаддан ташқари ўсиб кетган ўсимликлар сенаж тайёрлаш учун ярамайди.

ИЛҒОР ТАЖРИБА — ОММАГА

Яхшилаб тайёрланган сенаж юқори даражада тўйимли бўлиши билан бир қаторда, хушбўй, моллар суйиб истеъмол қилувчи озуқа ҳамдир. Беда, йўнғичқа, яшил сули ва бошқа ўт-ўланларни ўриб олиб, қуритаётганда уларнинг намлилик даражасини 50—58 процентгача сақлаб қолиш муҳим аҳамиятга эгадир. Агар намлилик даражаси 40 процентдан камайиб кетса, сенаж сифатли бўлиб чиқмайди. Чунки, бостирилган озуқа моғорлаб кетиши мумкин.

Сенаж тайёрлаш технологияси силос ва бошқа озуқалар тайёрлаш технологиясига кўп жиҳатдан ўхшаб кетади. Аммо, бунинг афзаллиги шундаки, сенаж тайёрланганда ўсимликлардаги физиологик ва биохимик жараёнлар силос тайёрлангандагига нисбатан кескин фарқ қилади.

Сенаж тайёрлашга киришишдан аввал ҳар томонлама пухта тараддуд кўрмоқ зарур. Бунда айниқса ўсимликларни ўриб олиш муддатларини қатъий белгилаш, ўт-ўланларнинг қанча миқдорда кўп масса беришини ҳисоблаб чиқиш, сенаж сақланадиган махсус иншоотлар тайёрлаш, машиналар комплексини тахт қилиб қўйиш, транспорт воситаларини бу ишга мослаштириш, ишчи кучларини жой-жойига жойлаштириш керак.

Сенажни жуда қисқа муддат — уч кун ичида махсус чуқурларга, олти кун ичида эса махсус иншоотларга бостириш айниқса муҳимдир. Сенаж тайёрлашнинг муҳим шартларидан бири — ўриб олинган ўт-ўланларнинг намлилик даражасини қисқа муддат ичида 58 процентга тушириш ва моғорлаб кетмаслиги учун қаттиқ зичлаштириб бостиришдан иборат.

Сенажни моллар иштаҳа билан ейди. Унда силосдагига нисбатан икки баравар кўп миқдорда протеин, ёғ ва азотсиз экстрактив моддалар бор. Унинг таркибида каротин яхши сақланади, шакар модаллари эса тўла сақланиб қолади.

Хўжаликлар раҳбарларининг асосий вазифаларидан бири — чорва моллари учун ем-хашак тайёрлаганда кам маблағ ва ишчи кучлари сарфлаган ҳолда тўйимлилик моддалари кўп бўлган озуқалар жамғаришга эришишдан иборат. Бу жиҳатдан олиб қараганимизда, сенаж ҳар гектар суғориладиган майдондан кўп миқдорда озуқа бирлиги олиш, озуқа тайёрлашда ортиқча исрофгарчиликларга йўл қўймасликда жуда ҳам муҳим аҳамиятга эгадир.

Сенаж тайёрлашни механизациялаштириш масаласи амалда ҳал қилинган. Аммо, бу иш учун зарур бўлган машиналарни ишлаб чиқариш ҳали хўжаликлар эҳтиёжини тўла қондира олмаяпти. Сенаж тайёрлашни қисқа муддатда муваффақиятли ўтказиш учун КПП-1,6 ёки КЭН-2,1 маркали косилкаларни, плющилкали ПТП-2 агрегатининг тайёрлаш лозим. Бу ҳар иккала машина ДТ-20, МТЗ-50 тракторлари ёрдамида ҳаракатга келтирилади. Бундан ташқари, ГВК-6,0 ёки ГБУ-6,0 маркали грабеллар, КИК-1,4, ППВ-1,6 маркали подборщик ва подгрузчиклар, КС-1,8 подборщиги ўрнатилган силос комбайни, юкни ўзи ағдарувчи ПТС-4—887 маркали тележкалар, ПТУ—10 К маркали корморазгрузчиклар, самосваллар ва бошқа техника воситаларини шайлаб қўймоқ зарур.

Сенажни чуқурларга бостиришда силос тайёрлаш техникасидан фойдаланиш мумкин. Аммо, сенаж бостиришда кўк массаларнинг ниҳоятда қаттиқ зичлашишига алоҳида аҳамият бермоқ зарур. Ўриб келинган ўт-ўланлар кормараздатчик ёки самосваллардан тўғри чуқурларга ағдарилади, кейин текисланиб, устидан трактор юргизиб зичлаштирилади. Зичлаштириш иши чуқурга ўт-ўланлар солина бошлаган пайтдан то чуқур тўлгунига қадар давом этиши, устидан трактор юргизишни бирор дақиқа ҳам тўхтатиб қўймаслик лозим. Чуқур қирғоқларигача лиммо-лим қилиб тўлдирилганидан кейин, унга ҳаво кирмаслиги учун енгилгина силос қилинадиган ўсимликларнинг ҳали сўлиб қолмаган кўк массасини майдалаб, 80—100 сантиметр қалинликда бостириш ва зичлаштириш керак. Шуни унутмаслик зарурки, усти очиқ қолган сенаж худди силос каби бузилади. Шунинг учун чуқурнинг устини бирданига эмас, аста-секин 30—40 сантиметрлаб очиб бориш керак бўлади.

Институтимиз илмий ходимлари сенаж тайёрлаш ва уни сақлаш юзасидан хўжаликларга тегишли маслаҳатлар ва амалий ёрдамлар кўрсатадилар. Областимиз чорвадорлари янги беш йилликнинг биринчи йилида 18 минг тонна сенажни ўз вақтида сифатли қилиб тайёрлашга эришсалар, жуда катта ютуқни қўлга киритган ва чорва молларини энг яхши, тўйимли озуқа билан таъминлаган бўладилар.

Ш. АКМАЛХОНОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг директори.

К. ҚОРИБОЕВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.

В. ДАЛАКЬЯН,
институт илмий ходими.

Т. ҒАНИЕВ,
институт аспиранти.

— Ҳайрли кеч, ўртоқлар, — у бирданига тўхтади-да, бизга тикилди, эҳтимол, бу ерда нима учун турганимизни сезди, шекилли, қошларини чимирди, сўнгра сўради: — ўртоқлар, бу ерга сизларни қўйишдими?

Мен ўзимни йўқотиб қўйдим. Нима деб жавоб қилай? Бу ҳақда бизга ҳеч қандай инструкция берилмаган эди.

Гайдаенко тўсатдан хушёрлик қилиб қолди:

— Йўқ, ўртоқ Ленин. Соқчиларни текшириб юрибмиз, — деди ҳозиржавоблик билан.

— Жойида текшираяпсизми?

— Худди шундай.

— Бемалол ухлайверса бўладими? — Ильичнинг кўзлари синовчан чақнаб турарди.

— Худди шундай.

— Бориб дам олинг, ўртоқлар. Кеч бўлиб қолди. Хайрли тун, — аввал Гайдаенкога, кейин менга қўл узатди у.

Биз эсанкираган бир ҳолатда анча вақтгача жим қолдик. Ўртоғим эса худди менга ўхшаб ўнг қўлини кўкрагига маҳкам қўйиб турар, Лениннинг кафти теккан қўлини бир умр эъзозлаб асрагудай эди.

Крейсер комиссари гапираётганида мен ана шуларни эсладим. Кўз олдимда кулиб, қўл қисиб турган тирик Ленин гавдаланган эди.

Балким, шунинг учун менга Лениннинг ярадор қилингани, унинг ҳаёти хавфда қолгани ҳақидаги хабарни эшитиш бошқа матросларга қараганда оғирроқ бўлгандир.

Комиссарнинг сўзлари ғалаёнга келтириб юборди, оқларнинг террорига биз контрреволюцияга қарши ўз қизил терроримиз билан жавоб қайтарамиз!

Ким гапиради, деб сўрашганида мен сафдан олдинга чиқдим-да баланд овоз билан дедим:

— Ўртоқ матрослар! Жаҳон революциясининг доҳийси Ленинни қўриқлаш учун крейсеримиздан команда юборишни таклиф этаман.

Тўрт юз одам бир овоздан:

— Тўғри! Юборилсин! — деди баралла.

Бундай кутилмаган таклифдан бироз саросималанган комиссар Ленинни қўриқлайдиган ишончли соқчилар борлиги ва жанговар кемадан команда юборилгудек бўлса, ҳеч ким уни сўрамагани ва кутмагани учун Москвада қабул қилишмаслигини тушунтирмоқчи бўлди. Лекин комиссарни гапиришга қўйишмади.

— Нимаси ишончли экан!

— Мудроқ овсарлар-ку!

— Бизнинг матрос оғайниларимиз ўртоқ Ленинни кўкракни қалқон қилиб қўриқлаган бўларди!

— Овозга қўй, комиссар!

— Овозга қўймаса ҳам, ҳаммаси равшан!

— Команда бошлиғи қилиб Данила Суровец тайинлансин!

Менинг номзодимга ҳеч ким қаршилик билдирмади. Командани эса, узоқ танлашга тўғри келди. Энг яхши, революцияга энг садоқатли 12 матросни ажратиб олиш учун юзлаб фамилиялар кўриб чиқилди.

Кремль дарвозаси олдига биз саф тортиб бордик. Шундай аҳил қадам ташлардикки, матросларнинг этиклари остида тошйўл инграб кетди.

Ҳамма масъулият менда бўлгани учун жуда ҳаяжонланардим. Тан олиш керак, пича қўрқдим ҳам. Соддалигимни қарангки, биз ҳеч қандай тўсиққа дуч келмай тўппа-тўғри шаҳдам қадамлар ташлаб Кремлга кириб борамиз-у, дарҳол энг асосий охрана бўлиб оламиз, деб ўйлабман. Бизни, албатта, очиқ кўнгиллик ва миннатдорчилик билан кутиб олишади, деган ҳаёлда эдим.

Очиғи, Кремлнинг улуғворлиги (уни биринчи бор кўришим эди), баланд қизил деворлар олдида менинг жанговар кайфиятим сал пастга тушди. Ахир революция қилаётган, доҳийни душман ўқидан қўриқлашга шай турган фақат биз, матрослargina эмас-ку, деган фикр келди.

Менинг командам нўхат доналаридек сочилиб кетди, кейин бир зумда яна тўпланди. Дарвоза йўлкасида қизил гвардиячининг қоматн кўринди. У дадил йўлимизни тўсди. Мен йигитларга тўхтаб туришни буюрдим. Кейин Ильични қўриқлаш қўлидан келмаган пиёда аскарларни писанда қилмайдиган бир кайфиятда дадил талаб қилдим:

— Ландавур! Соқчилар бошлиғини чақир!

Эҳтимол, соқчи бизни узоқдан кўрган бўлса керак, кераклн кишини чақиртириб юборибди. Орадан икки минутча ўтмаган ҳам эдики, чарм камзул кийган, биқинига маузер осиб олган киши пайдо бўлди, ёнида икки қизил гвардиячи ҳам бор эди.

Мен бу киши билан соқчига қараганда бошқачароқ йўсинда гаплашиш кераклигини дарров тушундим, одат бўйича рапорт бердим:

— Халқ Комиссарлари Советининг раиси ўртоқ Ленинни қўриқлагани «Олег» крейсери командаси етиб келди. Отряд командири матрос Суровец.

Ҳалиги киши билинар-билинмас кулиб қўйди, чарм фуражкасини пешонасига суриб, бўйнини қашиди.

— Ўртоқ Суровец, ўз лочинларингизга «вольна» командаси беринг: боғда, ўт устида дам олиб туришсин, ўзингиз мен билан юринг.

Кремль коменданти бизни жуда очиқ кутиб олди. Рапортни охиригача эшитиб бўлмасиданоқ сўради:

— Ким юборди?

— Крейсер командаси. Ҳамма бир овоздан сайлаган.

— Командирларингизни жин урдими?

— Командирларимиз матросларнинг хоҳиш-иродасини бажаришди.

— Анархистлар.

Шу сўз билан у мени бир туширгандек бўлди. Агар қандайдир оддийгина одам шундай деганида майли эди — парво қилмасанг ҳам бўларди, лекин масъулиятли ўртоқ шундай деб турса индамай бўладими. Мен индамай кетаолмас эдим, бунга ҳаққим йўқ эди. Чунки, биргина мен эмас — бутун революцион флотимиз ҳақоратланди, деб билдим.

Мен ундан талаб қилдим:

— Сўзингни қайтариб ол. Шуни унутмагинки, «Олег» командаси — анархистлар эмас. Сени билмайман-у, лекин биз йигирма бешинчида «Аврора» билан ёнма-ён туриб, Зимнийга ҳужум қилганмиз. Ҳозир ҳам қалин деворлар ичида беркиниб ўлтирганимиз йўқ.

Комендант аччиғланмади, бироз юмшаб, кулиб қўйди.

— Яхши, сўзимни қайтариб оламан, — деди-да шу заҳоти телефон қила бошлади:

— Владимир Дмитриевич, Ильични қўриқлагани матрослар отряди келибди. Ҳа, яна бир отряд. Бу учинчиси.

Шу сўзларни эшитдим-у, худди ўт ичида қолдим. Ёлғиз биз келмаганимиз, биринчи эмаслигимиз алам қила бошлади. Ўзимни келганимиз учун мукофот талаб қилаётгандек тутганимдан уялдим. Маълум бўлди-ки, бу оддийгина иш экан.

Дарҳақиқат, революцияни ёлғиз ўзимиз амалга ошираётганимиз йўқ-ку. Кремль девори олдида турганда тўғри ўйлаган эканман. Бир пасда бўшашдим-қолдим. Ҳатто мендаги ўзгаришни комендант ҳам сезди, шунинг учун таскин берди:

— Ҳеч қиси йўқ, оғайни, кўп қайғураверма. Ҳаммаси жойида бўлади.

Бизни — матрос командирларидан уч кишини Совнаркомнинг ишлар бошқарувчиси Бонч-Бруевич қабул қилди. Кўзлари хорғин, зиёлисифат, лекин оддий бўлган бу одамни мен яхши эслаб қолдим. У билан суҳбатлашиш мароқли эди.

Бонч-Бруевич кўрсатган ташаббуслари учун кемаларимиз командаларига ташаккур билдирди. Унда денгизчиларнинг ўртоқ Ленинга муҳаббати ёрқин ифодаланганини таъкидлади. Бироқ энди Кремлни қўриқлашни кучайтиришнинг ҳожати йўқлиги, бу ерда ишончли охрана борлигини тушунтирди. Владимир Ильич қандай қилиб ярадор бўлганини сўзлаб берди. Суҳбатни Волгадаги жангларга бурди. Волгада қизил қўшинлар доҳийнинг ярадор қилинганига жавобан контрреволюцияни уч карра куч билан савалаётганини айтди. Лениннинг она шаҳри — Симбирск учун жанг бормоқда. Ана ўша жойда айниқса Волга флотилияси кемаларида қўшимча куч — тажрибали жангчилар ва командирлар зарур, деди.

Мен дадил ўрнимдан турдим ва шундай дедим:

— «Олег» кемасининг командаси шу бугуноқ Волгага жўнаб кетишга тайёр! — Мендан кейин бошқа командирлар ҳам шундай дейишди.

— Раҳмат, ўртоқлар. Врачлар рухсат бериши биланоқ мен сизнинг ҳақингизда Владимир Ильичга ҳикоя қилиб бераман. Бу унинг яраларига энг шифобахш малҳам бўлади. Ҳарбий денгиз Халқ комиссарлигида мандат ва йўлга озиқ-овқат оласиз. У ерга телефон қилиб қўяман.

Суҳбатимизни тез-тез телефон қўнғироқлари бўлиб турарди. Мен таажжубланардим. Ишлар бошқарувчиси қанчадан-қанча масалаларга жавоб бераркан! Волгадаги, Архангельск бўсағасидаги жанглар ҳақида бош қотиради-я. Кимдир Ильичнинг соғлиги ҳақида сўраган эди, шунда Бонч-Бруевич паст овоз билан унинг ҳарорати, нафас олиши қанақалигини, врачлар нима деганини айтди.

— Ўртоқ Ленин қаерда ётибди? Касалхонадами?

— Йўқ, шу ерда, ўз квартирасида.

Бонч-Бруевич бизни кузатаркан, торгина коридордан бирга юриб борди. Соқчининг ёнига борганда тўхтади.

— Мана шу ерда, шу эшикларнинг нариги ёғида докторлар Владимир Ильичнинг ҳаёти учун курашмоқдалар, — деди у, — фронтдаги ўртоқларга етказинг, Ленин яшайди! У анча тузалиб қолди.

Биз муқаддас эшиклар ёнида нафас ютиб турардик. Шу аснода анча, эшик очилгунча турдик. Ичкаридан бир аёл чиқди. У Бонч-Бруевич билан саломлашди. Биз эса, Ленин квартирасининг ичкарисига қарадик. Лекин ҳеч нарса кўрмадик. Бироқ назаримизда доҳий нафас олаётган ва унга ҳаёт, куч бағишлаётган ҳаводан биз ҳам баҳраманд эдик. Ана шу ҳаво бизга ҳам куч бахш этди. Хайрлашув чоғида мен соқчига қараб гап отдим:

— Қарасанг бўлмайдими, биродар? Кимни қўриқлаётганингни унутма.

Уч кундан кейин бизнинг командаларимиз Қозонга етиб борди.

* * *

Биз колхоз раисининг кабинетида ўтирардик. Мен Данила Иванович Суровец ҳикоя қилиб бераётганларидан баъзиларини ёзиб қўярдим. Албатта, кўпроқ унга тикилар, қиёфасини ўрганар, ҳаракатлари, юз ифодаларини эслаб қолишга ҳаракат қилардим. Энг таажжубланадиган ери шунда эдики, мен фантазияга қанчалик кўп зўр берсам ҳам, отрядга командирлик қилган ёш, дадил ва шоввоз матросни кўз олдимга келтира олмасдим. У менга негадир баланд бўйли, кенг яғринли баҳодир бўлиб кўринаверарди! Менинг рўпарамда эса паст бўйли, чекавериб мўйлаби сарғайиб кетган, бошида худди чақалоқникидек бирор марта ҳам олинмаган, лекин оппоқ момиқ сочлари хурпайган озғин қария ўтирарди. Тўғри, қўллари, кўзларидан ва у қандай ҳикоя қилиб берганидан — изчиллик, боғлиқлик, мухтасарлик ва кексаларга хос сўзамолликдан мустаснолік хислатларидан — бу қария ҳали тетик ва ғайратли экани сезилиб турарди. Эҳтимол, Суровецни шаддот матрос сифатида тасаввур қилишга яна бир нарса халақит бергандир: бу — унинг салкам ярим асрлик тинч фельдшерлик касби эди.

Унга қараб туриб, ўйлаб кетдим: нима сабабдан у шундай жанговар воқеаларга бой ёшлигидан кейин фақат шу касбни танладийкин?

— Ҳаммасини гапираверсам, чўзилиб кетади, — деди қария. Мен ҳали яна икки жойга — Селишчи ва Дунайкага боришим зарур. Кузьмич бўлса, хасис одам, медиклардан транспортни аяйди.

Раис ноқулай аҳволда қолди. У қизариб кетди, кейин ўзини оқлай бошлади:

— Данила Иванович, бошқаларга бўлмасаям, сизга...

— Ҳа, майли. Сиздан хафа эмасман... Шунчаки гап келиб қолдида...

У тез ўрнидан турди, стол тагидан уриниб кетган эски чамадончасини олди.

— Агар яна бирор нарса қизиқтириб қолса — кечқурун уйимга марҳамат қилинг, — деди.

Раиснинг саҳийлиги тутиб қолди.

— Данила Иванович, менинг «газигим»ни ола қолинг. Васяга айтингки, у сизнинг ихтиёрингизда бўлади.

Қариянинг юзи шундай айёрона ва шўх бир қиёфага кирдики, мен хахолаб юборишдан ўзимни тўхтатиб қолдим. Лекин у буни сезди, мўйлабини маъноли қилиб қимирлатди-да, жиддий тарзда менга деди:

— Биз тарафларга тез-тез келиб туринг, ўртоқ ёзувчи! Ерўғ дунёда шунча яшаб, тирик ёзувчини энди кўриб туришим.

Чол эмас, худди қалампирнинг ўзи-я!

— Чол эмас, шайтон, — бош қимирлатди раис худди менинг ўйларимни пайқагандай. Данила Иванович эса гўё «газик» усиз жўнаб кетишидан қўрққандек шошиб ташқарига отилди.

— У нега бу касбни танлаган?

— Айтишича, ўн тўққизинчи йили қаттиқ ярадор бўлиб, бир йилча госпиталда ётган. Ўша ерда бутун умрини одамларни даволашга бағишлашга қарор берган. Уйига қайтиб келгач, Могилевда курсни битириб чиқибди. Мана, қирқ олти йилдирки, ҳамқишлоқларини даволаб келади. Саккиз қишлоққа бир ўзи табиблик қилган вақтлари ҳам бўлган. Қўлидан ҳамма иш келади. Чолни талғайтириб юборишяпти. У билан ишлаш осон эмас. Ҳар ҳафтада бизга санитария лойиҳаларини олиб киради, — шикоят қилди раис, бироқ овозидан у билан фахрланаётгани ошкора сезилиб турарди.

Русчадан Тоҳир **МИРҲОДИЕВ** таржимаси.

ҚУЁНЧИЛИКНИ ЮКСАЛТИРАЙЛИК

— Қуён тез кўпайиб, тез семирадиган ҳайвон. Бунинг учун алоҳида шароит, бошқа чорва молларига ўхшаш кенг яйлов ҳам талаб қилинмайди, — дейди совхоз директори Бегижон Мирзакаримов.

Дарҳақиқат бу соҳага биринчи бор қўл урган далварзинлик қуёнбоқарлар дастлабки муваффақиятни қўлга кирита бошлашди. Татаристон Автоном Республикасидан келтириб боқилаётган 240 бош қуён орадан тўрт ой ўтмай 600 бошдан ортиб кетди. Йил охиригача шу қуёнлардан 3000 та бола олиш, шундан 1150 бош қуённи гўштга топшириш, 1000 бош қуённи қўшни хўжаликларга сотиш планлаштирилган.

Энг аввало қуёнчилик билан шуғулланиб, катта ютуқларни қўлга киритаётган қардош Татаристон Автоном Республикасига тажриба ўрганиб қайтиш учун Алик Эрденсни юборишди. У «Бирулинск» совхози ишчилари мутахассислари ҳузурида бўлиб, қуён боқиш, кўпайтириш, зотини яхшилаш борасидаги тажрибаларни ўрганди. У ерда бир ойлик малака ошириш курсида ўқиди. Совхозда ҳам қуёнхона тайёрланиб 240 бош «Оқ великан» ва «Шиншила» зотли қуёнлар келтирилди. Қуёнлар парваришни Алик Эрденс, Рая Акуленко, Мария Цойларга юклатилди.

Қуёнларнинг озуқа рационни мураккаб эмас. Она қуён бир йилда тахминан тўрт марта болалаганда ўртача 25—30 та бола олиш мумкин. Битта она қуённинг суткалик озуқа рациони 120 грамм комбикорм, 300 грамм ширали озуқа, (лавлаги, қовоқ, сабзи аралашмасидан иборат. Кўк беда бор вақтида ширали озуқаларни бедага ҳам алмаштириш мумкин. Ёш қуёнларга эса озуқа кам талаб қилинади. Гўшт учун семиртириладиган қуён боласи бир ой боқилганда 1000—1100 грамм тош босади. Икки ойликда эса икки килограммдан ошиб кетади. Кўпайтириш учун боқиладиган қуёнлар 45 кун парвариш қилиниб, сўнгра алоҳида хоналарга қўйилади.

Агар улар белгиланган рационда сув ва озуқа билан таъминланиб турилса, бир йилда 4—5 марта болалаши, ҳатто 50—60 та бола бериши мумкин. Бундан ташқари ундан сифатли мўйна, тивит олинади. Битта қуёндан бир йилда 300—400 грамм тивит олиниб ундан ажойиб рўмоллар, матолар тўқилади. Гўштини айтмайсизми, товуқ гўштидан ажратиш қийин. Парҳез таомлар тайёрлашда шу гўштдан ишлатилади.

Бекобод районидаги 3-«Далварзин» совхозида шу соҳага эътибор берилиб жуда тўғри иш қилинди. Совхоз дирекцияси бошланган бу яхши ишни район комсомоллари ўз оталиқларига олдилар. Райондаги барча колхоз ва совхозларда комсомоллар ёрдамида шу соҳани ривожлантириш учун ташаббус бошланди. Бу ишга мактаб ўқувчилари ҳам ҳисса қўшиш ҳақида мажбурият олишди.

Совхоз территориясида жойлашган 33-мактаб ўқувчилари 110 бош қуённи боқиб ўстириш, бундан ташқари совхоз фермасидаги қуёнларни парвариш қилишда актив ёрдам беришга аҳд қилишди.

Шу кунларда район комсомолларидан 50 дан ортиқ йигит ва қиз фермада қуён парвариш қилишаяпти, уларни боқиш йўлларини ўрганишаяпти.

Совхоз қуёнбоқарлари катта мажбурият олишди. Улар бу йил давлатга 2 минг килограмм қуён гўшти, 1500 та қуён териси топшириш йил охирига бориб она қуёнлар сонини 400 бошга етказиш учун ҳаракат қилишмоқда.

Совхоз қуёнчилик фермаси ҳали талабга тўла жавоб бермайди. Совхоз маъмурияти мутахассислар билан қуёнчиликни ривожлантириш истиқболлари ҳақида маслаҳатлашиб олишди. Маълум бўлишича, қуёнлар учун қуриладиган янги фермага бўладиган сарф-харажатлар деярлик бир йил ичида қопланиб кетган.

Ҳозир москвалик мутахассислар янги ферманинг лойиҳасини тузиб беришди. Совхоз ферма қурилиши учун жой, 110 минг сўм пул ажратди. Янги ферманинг ёнида уч гектарлик очиқ майдон ҳам бўлади. Бу ерда комсомоллар қуёнлар учун озуқа етиштиришга аҳд қилиб иш бошлашди.

Партиямиз XXIV съездида қабул қилинган қарорларда ва СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезди Директиваларида чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари белгилаб берилди. Бу вазифаларни бажаришда фойдаланилмай ётган резервларни ишга солиш жуда катта аҳамиятга эга. Далварзинликлар бошлаб берган ташаббус областимизда ёйилиши, қуёнчилик кам меҳнат сарфлаб, кўплаб даромад келтирадиган тармоққа айланиши лозим.

А. МИРЗААҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Янгийўл шаҳридаги кондитер ва ачитқи бирлашмасининг коллективи КПССнинг XXIV съезди қарорларини амалга ошираборив, кун сайин қувончли меҳнат ютуқларини қўлга киритмоқда. Айниқса, ачитқи цехнинг илғор ишчилари — Д. Муҳаммаджонова (чапда) ва М. Фозилова ўртоқлар смена топшириғини 130—140 процентга адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқдалар.
А. Тўраев фотоси.

АГИТАТОРЛАР МАКТАБИ

Бекобод районидаги «Победа» колхозида агитаторлар мактаби ташкил этилди. Мактаб машғулотларида 20 киши қатнашаяпти. Тингловчилар конкрет экономика, агитация ва пропаганда ишлари методикасига оид лекция ва суҳбатлар тингламоқдалар.

Мактабнинг яқинда бўлиб ўтган машғулотида колхоз партия ташкилотининг секретари П. Рисбоев КПСС XXIV съезди якунларига бағишланган лекция ўқиди.

Ҳ. ОТАҚУЛОВ.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ЗАВҚЛИ, ЖОЗИБАДОР

РСФСРда хизмат кўрсатган маданият ходими Ян Давидович Бреслер Иттифоқимизда цирк санъатини ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшиб келаётган санъат арбобидир.

Ян Давидович 1941 йилда Москва шаҳрида «Биз лўлилармиз» деб номланган ансамблга асос солди. Ансамблнинг ижодкор коллективи моҳир устоз раҳбарлигида Советлар диёрида яшаб, яратувчилик меҳнати билан шуғулланаётган лўлиларнинг ўзига хос ноёб санъатини намойиш қилиб келмоқда. Дунёда ягона ҳисобланган мазкур ансамблнинг чиқишлари ҳамма ерда қизиқиш уйғотмоқда.

— Ўн нафар ҳаваскор йигит ва қизлар билан иш бошлагандик, — деб эслайди Ян Давидович. — Ҳали янги программани тузиб ҳам улгурмагандик, уруш бошланиб қолди. Фронтга йўл олдик. Жасур совет қўшинлари турган қисмларда концертлар билан чиқиб, жангчиларнинг кўнглини кўтариб турдик. Урушдан сўнгги йилларда цирк санъатига иштиёқи бўлган лаёқатли ёшлар коллективимизга келиб қўшилди. Саҳнага янги-янги номерларни олиб чиқа бошладик.

«Биз лўлилармиз» ансамбли ҳозир пойтахтимизда меҳмон бўлиб турибди. «Шапито» циркининг саҳнасида истеъдодли коллектив аъзоларининг чиқишлари муваффақиятли давом этмоқда, Тошкент томошабинлари москвалик артистларнинг маҳоратини муносиб тақдирламоқдалар.

Ян Давидовичнинг ўғли Борис Бреслар бошлиқ жонглерлар номери диққатга сазовордир. Борис цирк коллективи орасида туғилиб ўсган ёшларнинг биридир. У отаси Ян Давидович ва онаси артист Евгения Ильинична раҳнамолигида ёшлигиданоқ цирк санъатига меҳр қўйди.

— Ўғлимиз етти ёшидан бошлаб саҳнага чиқа бошлади, — дейди Евгения Ильинична, — у дастлаб биз ижро этаётган номерларга ёрдам бериб турди. Йиллар ўтиши билан ўзи мустақил қизиқарли номерларни олиб чиқа бошлади. Борис циркда ишлаш билан бир қаторда Москва давлат театр институтини муваффақиятли тугатди. Уни кўплаб театрлар ишга таклиф қилишди. Бормади. «Цирк коллективи орасида ўсдим, улғайдим. Шу ерда ишлаб, ижод қиламан» деб туриб олди. Борис ўз дўстлари — артистлардан Василий Сергиенко, Савелий Бориновский, Жила Жемчужная ва Надя Москалевалар билан ҳамкорликда мураккаб машқларни маҳорат билан ижро этади.

Циркда ҳаво гимнастикаси, оғир атлетика, шар акробати, ўргатилган итлар, айиқ билан олишув, сим устида рақс каби номерларга кенг ўрин берилган. Уларда қатнашаётган спортчилар, таниқли артистлар ўз зиммаларидаги масъулиятли вазифани усталик билан бажаришади. Айниқса, артистлардан Галина Шаховская, Валерий Чугунов, Чеколтан Фрэловлар томонидан ижро этилган номерлар ишонарли ва таъсирчан чиққан.

Цирк кўрсатувларининг иккинчи бўлимида «Лўлилар базми» томошаси ижро этилди. Унда лўлиларнинг революцияга қадар чор-ночорликда кечирган кунлари, Совет хокимияти йилларидаги фаровон ҳаёти ҳақида ҳикоя қилинади. Лўлилар элатининг бошлиғи ролида чиқувчи артист Михаил Иванович Мамутов, келин ва куёв ролларини ижро этаётган артистлардан Люба Лиманская ва Василий Сергеенколар ўз образларини ишонарли қилиб очиб беришган.

Дирижёр Николай Николаевич Дубинин, номерларни олиб борувчи Екатерина Александровна Дубинина, хореографик қисмининг бадиий раҳбари С. Янковский, музика раҳбари И. Москалевларнинг хизматларини ҳам таъкидлаб ўтиш керак. Улар «Лўлилар базми» томошасини ишонарли ва қизиқарли чиқишига эришганлар.

«Биз лўлилармиз» ансамбли пойтахтимизда 10 майгача бўлади. Сўнгра меҳмонларимиз республикамизнинг кўплаб шаҳарларида ишчи ва хизматчилар, қишлоқ меҳнаткашлари даврасида қизиқарли программалари билан чиқишади.

И. ЮСУПОВ.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

КУРАШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

БОГОТА. (ТАСС). Колумбияда студентларнинг ғалаёнлари давом этмоқда. Кўпгина шаҳарларда студентлар ўтказаётган намойиш ва митингларни коллежлар ва лицейларнинг ўқувчилари ҳам қўллаб-қувватламоқда. Улар маорифни демократлаштиришни, реакцион ўқитувчиларни ишдан четлаштиришни талаб қилмоқдалар.

Боготада студентлар билан полициячилар ўртасида тўқнашувлар бўлиб ўтди. Тўқнашувларда бир неча киши жароҳатланди. Студентлар полициячиларнинг саккизта автомашинасини ёндириб юборишди. Ҳукумат маъмурларининг фармойиши билан миллий университет ёпиб қўйилди. Ҳарбий қисмлар шу ўқув юртининг студентлар шаҳарчасини эгаллаб олишди.

ВАШИНГТОННИНГ РЕЖАЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 апрель. (ТАСС). Америка матбуотида босилиб чиққан бир қанча мақолаларда кейинги вақтларда бўлиб ўтган воқеалар муносабати билан Америка-Хитой алоқалари шарҳланмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзишига қараганда, Вашингтон ҳукумати воқеаларнинг тез ривожланиб бораётганлигини кўриб, «таажжубланди ва ҳайратда қолди». 20 йил давом этган душманликдан сўнг» америкаликларнинг катта бир группаси Хитойга таклиф қилинганлиги сабабли газеталар мамнун бўлганликларини изҳор қилмоқдалар.

Хитойда америкаликлар илиқ кутиб олинганлиги ва Чжоу Энь-Лайнинг Хитой халқи билан Америка халқи ўртасидаги муносабатларда «янги саҳифа» очилди, деб айтган гаплари, дейилади «Нью-Йорк таймс» газетасининг мақолаларида, Никсон ҳукумати учун «жуда катта мамнуният манбаи бўлмаслиги мумкин эмас».

Мана шу фактларнинг ҳаммасини олиб қараганда, деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси, «Американинг ҳозирги ҳукумати ҳокимиятни қўлга олгандан бошлаб Американинг бир қанча таклифларига жавобан Хитой биринчи марта шу қадар катта иш қилганлигини» кўрсатиб турибди. Газетанинг фикрича, бу нарса Никсон ҳукуматининг «ташқи сиёсатдаги катта муваффақияти» бўлиб, буни «сайлов ўтказиладиган йилда жуда кўз-кўз қилиш мумкин».

Хитой билан муносабатлар ўрнатишга уринаётган Никсон ҳукуматининг нияти фақат тактикавий мақсадлардангина иборат эмас, деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси. Вьетнам, Камбоджа ва Лаос халқларига қарши олиб борилаётган агрессив урушда Америка империализми байроқ қилиб олган «Никсон доктринаси»нинг муваффақияти «Хитойнинг гарчи индамасдан бўлса ҳам берадиган ёрдамларига кўп жиҳатдан боғлиқдир».

ЭРОН МЕТАЛЛУРГИЯСИНИНГ ТУНҒИЧИ. Совет Иттифоқи ёрдамида бунёд этилаётган Исфаҳон металлургия заводининг биринчи навбати қурилиши ниҳоясига етай деб қолди.

Завод қурилиши билан бир қаторда бу ерда Эрон мутахассислари тайёрланмоқда. Заводда мутахассис кадрлар тайёрлаш учун ўқув маркази ишлаб турибди. Бу ерда бўлажак металлурглар ўқиб-ўрганишмоқда.

Суратда: завод ўқув марказининг бош корпуси.

А. Ахмадзянов фотоси, (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ПАРИЖ.

«Юманите» газетаси бугунги сонида хабар беради: Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми 20 апрелда очилиб, 22 апрелгача давом этади. Пленум кун тартибига «Муниципал сайловларнинг сабоқлари ва партиянинг вазифалари» деган масала қўйилган. Бу масала юзасидан Франция Коммунистик партияси сиёсий бюросининг аъзоси Гастон Плисонье доклад қилади.

ЛОНДОН.

Медицина доктори С. Муррейнинг бу ерда нашр этилган брошюрасида СССР гражданлари ҳеч шубҳасиз, энг мукаммал медицина хизмат кўрсатиш системасидан фойдаланмоқдалар, дейилади. Жаҳондаги жамики врачларнинг тўртдан бир қисми Совет Иттифоқида ишлаб турганлигини ҳатто тасаввур қилиш ҳам қийин, деб ёзади С. Муррей. Капиталистик жамиятда медицина хизмати кўрсатиш системаси, дейилади брошюрада, Совет Иттифоқи системасидан бутунлай фарқ қилади. Капиталистик жамиятда фақат бой кишиларгина медицина ёрдами олишлари мумкин. Урта синф намояндлари ўз фаровонликларидан кечгандагина мана шундай ёрдамга умид қила оладилар. Камбағаллар орасида фақат битта-яримта энг бахтли кишилар шундай ёрдамдан баҳраманд бўлишлари мумкин.

Англиянинг консерваторлар ҳукумати медицина талабларига ҳукумат томонидан берилаётган ва асло етарли бўлмаган пулларни «ҳукумат маблағларини тежаш» баҳонаси билан кескин равишда қисқартираётганлиги брошюрада қаттиқ танқид қилинган.

САНТЬЯГО.

Пуэнта-Альтода (Сантьяго вилояти) Чили социалистик партияси марказий комитетининг пленуми очилди. Пленум тўртинчи апрелда бўлиб ўтган муниципал сайлов натижаларини ва мамлакатдаги аҳволни муҳокама қилади.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

ШИРИНЛИК СОЛИҒИ

Бир группа инглиз стоматологлари парламентга ширинлик истеъмол қилганлик учун солиқ солишни ошириш ҳақида таклиф киритди. Бу солиқдан тушган маблағ тиш касалликларининг олдини олиш тадбирлари учун сарфланиши лозим. Маълумки, тиш касалликлари одатда конфет ва пирожноени ортиқча истеъмол қилиш туфайли юзага келади.

АВТОМАТ — РАССОМ

Парижда абстракционизм жанрига хос расм чизувчи автоматлар пайдо бўлди. Расм сотиб олиш учун автоматга 2 франк ва бир неча тюбик мойли бўёқлар ташланади. Бу ихтиро абстракционист рассомларнинг кайфини учириб юборди.

ЛЎЛИЛАР МУЗЕЙИ

Чех лўлилари союзининг илмий бўлими Брнодаги Этнография музейи ходимлари билан биргаликда жаҳонда ягона лўлилар музейини ташкил қилишга киришдилар. Музейда антропология, тарих, музика бўлимлари бўлади.

ОСОЙИШТА ҲАЁТ

Шарқий Ҳимолойнинг тоғ водийларидан бирида тадшу қабиласи яшайди. Қабила аҳолиси яшовчи кулбаларда одатда осойишталик ҳукмрон. Бу ерда эркаклар ҳеч қачон аёллари билан баҳслашишмайди, жанжал кўтаришмайди. Сабаби — бу қабиланинг эркак ва аёллари бошқа-бошқа тилда сўзлашишади.

ШАҲАРЛИК МАЙМУНЛАР

Маълумки, Ҳиндистоннинг кўп жойларида сигир муқаддас ҳайвон саналади, гўшти истеъмол қилинмайди. Аҳоли кўпроқ мева-сабзавот ейди. Бу одат резус деб аталмиш макака зотидаги маймунларга жуда қўл келади.

Ўрмонда нуқул барг ва мева еб кун кечирадиган макакалар шаҳарда одамлар истеъмол қиладиган таомларга — нон, мева-чева, ҳатто гаримдори қўшилган овқатларга ўрганиб олишган. Улар кўпинча бозор, магазин ва ошхоналарга ёпирилиб келиб, бор емишни талаб кетишади. Ҳеч қандай тадбир ҳозирча уларга бас келгани йўқ.

Спорт

ФИШЕР ЎЙНАРМИКИН, Ё...

Жаҳон чемпионлигига даъвогарларнинг чорак финал матчлари бошланишига жуда оз вақт қолди. Совет шахмат ишқибозларини ва мутахассисларини айниқса Фишер-Тайманов учрашуви қизиқтирмоқда. Негаки, қолган уч матч натижаларидан уларнинг кўнгиллари тўқ. Москвалик Е. Геллер билан ленинградлик В. Корчной ўйинида имкониятлар тенгу, лекин Корчнойга тараф кўпроққа ўхшайди. Ишқилиб бу икки забардаст совет шахматчиларидан бири тўртта чорак финалчининг биттаси бўлади-да.

Москвалик Т. Петросян ГФР вакили 23 ёшли Р. Хюбнер устидан ғолиб чиқиши керак, деган фикрга қўшиладиган бўлсак, иккинчи совет ярим финалчисини ҳам олдиндан биламиз қўямиз. Ярим финалга чиқувчи учинчи шахматчи даниялик Бент Ларсен бўлса керак, демоқдалар. Ҳар қалай у ГДР вакили В. Ульмандан устунлик қилса ажаб эмас.

Хўш, ярим финалчиларнинг тўртинчиси ким бўларкин? Ленинградлик Марк Тайманов 16—17 ёшида Тошкент (ҳа у 1941—1943 йилларда Тошкентга эвакуация қилинган Ленинград консерваториясида ўқирди) чемпионлигини қўлга киритганида америкалик Роберт Фишер ҳали дунёга келмаган эди. Лекин ўшанда Тайманов спорт мастерлигига номзод бўлган бўлса, шу ёшда Роберт Фишер халқаро гроссмейстер унвонига эга бўлиб, жаҳон чемпионлиги томон дастлабки қадамни қўйишга улгурди... Ҳозир Тайманов 45 ёшда. Фишер эса 28 га тўлди. Шахмат шинавандалари бу икки гроссмейстер ҳақидаги кўпгина нарсалардан хабардор. Шундай бўлса ҳам...

Ўтган йили Аргентина шахмат журнали Фишерга шундай савол билан мурожаат қилган эди: «Шахмат тахтаси ёнига ўтираётиб нимани ўйлайсиз?» Камгап Фишер ўшанда «...Шахмат ўйини ҳужумкор бўлиши керак, ютиш йўлини излаш даркор, бўлмаса, шахмат ўйинидан, не маъно? Мен ҳечқачон курашдан бўйин товламайман, аксинча, ютиш йўлини ўйлаганим-ўйлаган» деб жавоб бергандн. Ҳақиқатан ҳам, унинг ўйинларида дуранг камдан-кам учрайди. Шунинг учун ҳам Фишер айниқса кейинги йилларда шахмат аҳлининг ҳурматини қозонмоқда. Бизнинг Тайманов ҳам зўрликка зўрку-я, аммо Фишернинг имкониятлари тош босишидан кўз юмиб бўлмайди. Мабодо, Тайманов ютиб чиқса, ажойиб ном чиқаради, борди-ю, ютқазиб қўйса ҳеч ким уни айбламайди. Чорак финаллар бошланишига саноқли ҳафталар қолган бўлса ҳам, ҳозирда Фишер лом-мим демаяпти. Уни ўз ҳомийсига олган Америка шахмат федерациясининг директори жаноб Эдмондсоннинг гапларига қараганда Фишер албатта «тож» учун бўладиган курашдан четда қолмаса керак.

М. МУҲИТДИНОВ,
СССР спорт мастери.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
13.00 дан — Москва кўрсатади.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
17.55 — Кўрсатувлар программаси.
Ўзбек тилида: 18.00 — Пионер-вожатий клуби, 18.30 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида), 18.45 — «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп программа, 19.15 — Чирчиқ электрохимия комбинати ҳаваскорлари духовой оркестрининг концерти.
19.55 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
17.00 дан Москва кўрсатади.
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида: 19.55 — Илмий-техника тараққиёти учун, 20.10— «Горький билан учрашув» (ҳужжатли фильм), 21.10 — Най наволари» (концерт), 21.50 — «Она қалби» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ
18.30 — 10-синф ўқувчилари учун. Физика. «Табиий радиоактивликнинг кашф этилиши». Ўқув фильми (рус тилида). 19.00 — Сиртдан ўқиётган II курс студентлари учун. Инглиз тилидан 10-машғулот.
Ўзбек тилида: 19.30 — Қўл тўпи бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари. «Ешлик» спорт майдонидан олиб кўрсатилади, 20.40 — «Ватанимиз байроғи остида» (кинофильм).
Рус тилида: 21.40 — Реклама, 21.20 — «Мураббий ва ижрочи» (Красногорск музика мактаби педагогларининг концерти).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/IV да Дон Жуан.
ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/IV да Машаққатли йўл.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/IV да Хотинимнинг эри, 22/IV да Гули сиёҳ.
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «ЛЎЛИЛАР РЕВЮСИ» (кеч соат 7 ярмида).

КИНО

Саккизинчи — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (тоқ соатларда), «ВОСТОК», «СПУТНИК», (кундуз ва кечқурун).
Эльвира Мадиган — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ЧАЙКА», (кундуз ва кечқурун).
Қочиш (2 серия — «САНЪАТ САРОЙИ» (кундуз 1 ярим, 5 ва кеч 8 ярмида).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
„ЛЎЛИЛАР РЕВЮСИ"
«БИЗ — ЛЎЛИЛАР»
Постановкачи-режиссёр ва балетмейстер — РСФСРда хизмат кўрсатган артист И. КУРИЛОВ.
ПРОГРАММАДА: айиқ билан кураш, акробатик ўйинлар, жонглёрлик, масхарабозлик интермедиялари, лўлиларнинг халқ ашулалари ва рақслари ҳамда ҳар турли цирк томошалари.
Лўлилар коллективининг бадиий раҳбари — РСФСР да хизмат кўрсатган маданият ходими Я. БРЕСЛЕР.
Томошалар кеч соат 7 ярмида бошланади.
Шанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 6 да;
Якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да томошалар кўрсатилади.
Олдиндан билет сотиш кассаси ҳар куни эрталаб соат 11 дан ишлайди.

ТЕЛЬМАН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
24 апрель эрталаб соат 10 да
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МАТЛУБОТ ЖАМИЯТИ ПРАВЛЕНИЕСИ
Тошкент областидаги ишқибозлар томонидан кўпайтирилаётган
НУТРИЯ (сув каламуши) ва ҚУЁНЛАРНИНГ
КЎРГАЗМАСИНИ ЎТКАЗАДИ
ПРОГРАММАДА: нутрия ва қуёнларни кўпайтириш ва сақлаш методлари ҳақида лекция, нутрия ва қуёншуносларга фойдали маслаҳатлар, адабиётларнинг савдо-кўргазмаси, ҳар турли нусхадаги нутрия ва қуёнлар мўйнасининг кўргазмаси, кинофильмлар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1735. ИНДЕКС — 64697. Р. 02456.